

СПЕЦИАЛИЗИРАНИ СЪДИЛИЩА ЗА ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ

**Четиридесет и първо Народно събрание.
Комисия по правни въпроси и Комисия по
вътрешна сигурност и обществен ред
Кръгла маса
на тема: „Необходими законодателни промени
за противодействие на организираната
престъпност и корупцията“
София, 3.05.2010 г., 10:00 часа, зала „Изток“
(Стенографски запис)**

Участници: Цецка Цачева, председател на Народното събрание, Цветан Цветанов, вицепремиер и министър на вътрешните работи, Веселин Вучков, заместник-министър на вътрешните работи; Маргарита Попова, министър на правосъдието, Даниела Машева, заместник-министър на правосъдието, Георги Колев, председател на Софийския градски съд; Сотир Цацаров, председател на Окръжния съд – Пловдив; от Висшия съдебен съвет – Божидар Сукнаров, председател на Комисията по правни въпроси, и Цони Цонев, председател на Комисията за професионална етика и превенция на корупцията; Борис Велчев, главен прокурор на Република България; Галина Тонева, заместник-главен прокурор при Върховната касационна прокуратура; Бойко Найденов, заместник-главен прокурор по разследването и директор на Националната следствена служба; апелативни прокурори – Вичо Вичев – Софийска апелативна прокуратура; Емил Христов – Бургаска апелативна прокуратура; Яна Димова – Великотърновска апелативна прокуратура; Константин Пенчев, председател на Върховния административен съд; Гроздан Илиев, заместник-председател на Върховния касационен съд; представители на парламентарните групи: Красимир Ципов, Димитър Лазаров, Юлиана Колева, Павел Димитров, Янаки Стоилов, Мая Манолова, Христо Бисеров, Лютви Местан, Волен Сидеров, Явор Нотев, Десислав Чуколов, Иван Костов, Екатерина Михайлова; Даниела Доковска, председател на Висшия адвокатски съвет; представители на апелативни съдилища: Веселин Пенгезов – председател на Апелативния съд – София; Георги Чамбов, председател на Апелативния съд – Пловдив; Виолета

Бояджиева – председател на Апелативния съд – Варна; Илиана Попова – председател на Апелативния съд – Велико Търново; председатели на окръжни съдилища: Ванухи Аркелян – председател на Окръжния съд – Варна; Мая Маркова – председател на Окръжния съд – Велико Търново; „Отворено общество“ – Иванка Иванова, програмен директор на Правната програма; „Прозрачност без граници“ – Диана Ковачева, изпълнителен директор, и други.

Посланици: от американското посолство – Джеймс Уорлик, посланик, и Съюзън Сатън, заместник-посланик; Стюард Уолдрип, съдия; Хорхе Фуентес Монсонис-Вилайонга, посланик на Испания; Матиас Хьопфнер, посланик на Германия; Етиен дьо Понсен, посланик на Франция; Пол Бейер, посланик на Швеция; Андри ван Менс, аташе по вътрешните работи и правосъдие в посолството на Холандия; от посолството на Великобритания – Стюарт Питърс, втори секретар; Герхард Райвегер, посланик на Австрия; Стефано Бенацо – посланик на Италия; Марк Михилсен, посланик на Белгия; Карол Мистрик, посланик на Словакия; Джефри Кийтинг, посланик на Ирландия, Таря Лайтиайнен, посланик на Финландия, и Аргирис Макрис, съветник в посолството на Гърция.

Водец: Искра Фидосова, председател на Комисията по правни въпроси.

Искра Фидосова:

Уважаема госпожо Председател на Народното събрание,

Уважаеми господа министри,

Уважаеми представители на съдебната власт,

Ваши превъзходителства,

Уважаеми колеги,

Уважаеми дами и господа,

Имам удоволствието да ви приветствам с добре дошли на кръгла маса, организирана по инициатива на председателите на Комисията по правни въпроси и Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред на тема: „Необходими законодателни промени за противодействие на организираната престъпност и корупцията“.

През последните години се предприеха редица действия и законодателни промени, които целяха усъвършенстване и подобряване работата на правоохранителните и правораздавателните органи. Вследствие на това бе подобрена дейността на тези органи, но законодателният процес, като един динамичен процес, винаги изисква усъвършенстване.

След присъединяването на България към Европейския съюз, независимо от направените стъпки в правилната посока, в докладите на Европейската комисия се отчитат определени слабости в работата на съдебната система основно в посока на забавянето за произнасяне на присъди по отношение на тежката организирана престъпност и корупция по високите етажи на властта.

Организирахме тази кръгла маса, на която да представим нашето предложение за мерки за ефективна борба срещу организираната престъпност. За да бъдат постигнати ефективни резултати в борбата с организираната престъпност и корупцията, категорично са необходими не само промени в материалното и процесуалното законодателство, но също така и структурна и организационна реформа в съдебната система – както в системата на прокуратурата, така и в структурата, организацията и функционирането на съдилищата, осъществяващи правораздаване по наказателни дела за престъпления, касаещи организираната престъпност и корупцията.

Моделите за осъществяване на структурната реформа могат да бъдат различни, като някои от тях изискват конституционна промяна, а други да се реализират чрез законодателна такава. Доколкото за постигане на първите е необходим по-широк обществен консенсус, реорганизацията може да започне чрез промяна в устройствения Закон за съдебната власт, а впоследствие – при необходимост и след оценка на постигнатите резултати – да се върви към надграждане на вече създадените структури.

Преди да дам думата на г-н Анастасов, ви представям регламента, при който предлагаме да протече днешната кръгла маса.

Първо ще представим рамката за законодателни промени за противодействие на организираната престъпност и корупцията. След това ще дам възможност на всеки един от вас да вземе отношение по така изложените предложения. Ще помоля изказванията да бъдат в рамките на 5 минути.

Предлагаме изказванията да протекат в следната последователност: г-н главният прокурор г-н Велчев, председателят или заместник-председателят на Върховния касационен съд (тук е г-н Гроздан Илиев), председателят на Върховния административен съд г-н Константин Пенчев, представители на Висшия съдебен съвет, представители на апелативни и окръжни съдилища и прокуратури в страната; представители на Висшия адвокатски съвет – председателят г-жа Доковска; представители на парламентарно представените партии и коалиции; министърът на правосъдието г-жа Маргарита Попова, вицепремиерът г-н Цветан Цветанов и представители на дипломатическия корпус, които желаят да вземат отношение.

Давам думата на г-н Анастас Анастасов, който ще представи нашето предложение за мерки за ефективна борба срещу организираната престъпност.

Анастас Анастасов:

Благодаря, г-жо Фидосова.

Искам да се присъединя към думите, казани от г-жа Фидосова, и да ви благодаря, че днес уважихте нашата покана.

Уважаеми дами и господа,

На мен се падна честта и удоволствието да ви запозная с нашите предложения. Искам да направя едно кратко въведение в самото начало.

Съвременната организирана престъпност в своето непрестанно развитие вече е извън традиционните схващания за йерархичност и корупция. В резултат на трансграничното ѝ развитие и технологичния прогрес тя използва недостатъците и ограниченията на правните системи, в това число и в нашата страна, като нанася сериозни щети на индивидуалното имущество и оказва изключително вредно влияние върху социално-политическата и икономическата система и нарушава правни ценности като човешкия живот, икономиката, общественото здравеопазване и др.

Съвременното наказателно преследване на действията на организираната престъпност изисква още повече усилия от страна на държавата, нейните правоохранителни и правораздавателни органи, както и от обществото като цяло. В националното ни законодателство са налице конкретни методи и способности за противодействие, разследване и наказването на такива престъпни деяния. Свидетели сме обаче и на факта, че въпреки наличието на този инструментариум, реални резултати в борбата с действията на организираната престъпност няма или ако има, то те са нищожни в сравнение с отрицателните последици вследствие на нейните прояви. На базата на тази липса на резултат считаме, че е нужно да се осъвременят методите за противодействие, тъй като всеки опит за борба срещу сдружената престъпност със средствата, които дава законът за противодействие на обикновената престъпност, е обречен на неуспех.

В момента българското правителство постигна важен напредък със задържането на доскоро „недосегаеми“ лица, извършили тежки престъпления, действия в строго определена йерархия, с пълноценна структура и сериозни възможности за въздействие както върху своите членове, така и върху представители на изпълнителната и съдебната власт с цел да прикрият своята престъпна дейност или да избегнат наказателно преследване.

Справедливото и навременно правосъдие обаче може да се случи само ако всички ангажирани в тази дейност (полиция, прокуратура и съд) работят добре и ефективно.

За голямо съжаление, казвам го и като бивш председател на районен съд и съдия, нашата съдебна система се ползва едва с около 10% одобрение от страна на нашите съграждани, което е един лош атестат за нейната работа. Неслучайно до този момент няма доклад на Европейската комисия, който да не е критичен към съдебната система на България и да не препоръчва реформа в същата и да поставя тази задача като важна и спешна пред нашето правителство.

Повечето от нас са запознати, но ще си позволя да цитирам Конвенцията на ООН за транснационалната организирана престъпност от 15 ноември 2000 г., която определя организираната престъпност като колективна дейност, извърш-

вана от три или повече лица, свързани в определена йерархия или от лични връзки, и позволяваща на нейните ръководители да извличат облаги или да контролират национални или чужди територии или пазари с насилие, заплахи или корупция, използвани както за самата престъпна дейност, така и с цел проникване в законната икономика. Конвенцията предлага един примерен списък, включващ дейности като трафик на хора, фалшифициране на пари, кражба на ядрени материали, терористични актове и др.

Най-общите характерни особености на организираната престъпност са следните:

- монопол върху определени престъпни дейности (наркотици, проституция, пране на пари и др.);
- системно използване на насилие срещу лицата, дръзнали да оспорят този монопол или вътрешната дисциплина на организацията;
- възможност организираната престъпна група да продължи дейността си и при отстраняването по каквато и да е причина на неин член;
- йерархична и бюрократизирана структура с разпределение на функциите;
- придобити знания в областта на правото, финансите и счетоводството;
- транснационализация на някоя от дейностите на организираната престъпна група;
- възможност да въздейства върху политическите, административните и съдебните процеси.

Организираната престъпност в България вече е в етапи на развитие, позволяващи ѝ да развива корупционно взаимодействие с представители на законната власт (конкретни примери за това има от няколко месеца и седмици в нашата страна), да генерира финансови ресурси в значителен обем и, използвайки ги, да започва дейности в законните сфери на икономиката. Свидетели сме и на зависимост на част от политическите и икономическите кръгове в България от страна на организираната престъпност.

На трето, но не и последно място е включването и участието на местната организирана престъпност в такава от международен характер, което я прави способна да извършва престъпна дейност и на територията на трети страни – както самостоятелно, така и в симбиоза с други подобни структури и организации.

Планът за действие за борба срещу организираната престъпност, приет от Съвета на Европейския съюз на 28.04.1998 г., гласи:

„Организираната престъпност се очертава все повече като заплаха за обществото – такова, каквото е то и каквото искаме да го запазим. Това престъпно поведение включва не само контрол върху индивидуалните действия, но и въздействие на определени организации, които корумпират различни структури на

гражданското общество и самото общество. Престъпността все повече се организира на транснационално ниво, като извлича ползи от свободното движение на стоки, капитали, услуги и хора. Новите технологии, като интернет и електронното банкиране, се превръщат в много полезни инструменти за извършване на престъпление и за трансфер на получените печалби от привидно законни дейности; измамата и корупцията придобиват масови размери и ощетяват както гражданите, така и институциите“.

Към настоящия момент в България от предходните правителства и от нашето са предприети различни мерки, които накратко могат да бъдат характеризирани по начина, по който ще ви ги представя.

От страна на правителството вече има предприети мерки за ефективна борба срещу организираната престъпност, а на първо място поставям създаването на специализирани разследващи екипи.

Тези екипи за разследване са междуведомствени звена, създадени със споразумение, подписано от главния прокурор, министъра на вътрешните работи и председателя на ДАНС на 8.09.2009 г. Броят на екипите се определя от направленията, по които е необходима специализирана съвместна работа.

Съвместните екипи са постоянно действащи и на техните членове не се възлага никаква друга служебна работа в съответните ведомства. Те са изнесени в самостоятелна сграда на отделен етаж, с осигурена охрана и специален, ограничен пропускателен режим. Осигурени са със съответната техника, като обезпечаването им в тази посока продължава.

На един екип се възлага работа само по едно направление.

Те работят както по дела срещу организирани престъпни групи, така и по дела, имащи за предмет корупция. Работата по дадено направление обхваща всички аспекти на престъпна дейност (например разследването на една престъпна група обхваща както примерно трафик на наркотици, трафик на хора, отвлечане и т.н. криминални престъпления, така и свързаните с тях икономически престъпления – например пране на пари и т.н.) Посоченото означава, че всеки екип задължително работи по повече от едно дело.

Първите резултати от дейността на екипите вече са налице – внесени са обвинителни актове по делата, касаещи дейността на организирани престъпни групи, като част от делата са приключени с присъди и споразумения. Има наложени обезпечителни мерки от Комисията за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност, по обвиненията за изпиране на пари и т.н. По две дела е поискан от главния прокурор имунитетът на двама народни представители в 41-ото Народно събрание.

Една от мерките, които нашето правителство предприе, бяха промените в Закона за МВР и Закона за ДАНС, с които се изчисти дублирането на функции в двете ведомства, което доведе до почти незабавни резултати в действията на по-

лицията и на прокуратурата при разследването на тежката криминална и организирана престъпност в положителна насока.

В последно време станахме свидетели и на промените в наказателното законодателство.

Комисията за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност през 2009 г., е предявила искания за обезпечение на имущество на стойност 253 992 806 лв., уважени от съда, като обаче през същата година има постановени само четири решения на съда за отнемане на имущество, придобито от престъпна дейност.

Накратко ще ви представя и статистика за наказателни дела на производство в Софийския градски съд за периода 2009 г., които са свързани с понятието „организирана престъпна дейност“.

Общият брой на разгледаните дела в Софийския градски съд за престъпления като отвлечане, трафик на хора, изпиране на пари, организирани престъпни групи (образуване, ръководство и участие) през 2009 г. е 232. Същите се разпределят на принципа на случайния подбор между съдиите и се разглеждат в рамките на личните им графици за насрочване на делата за текущата година. Средният брой на разгледаните от всеки съдия такива дела е 31 дела на месец, от тях средно 13 са свързани с горепосочените престъпления.

Общият брой на съдебните заседания по тези дела е 1943, като средният период на насрочване на заседание е през 30 дни.

Организацията на работа на съда, при която съответният съдия разглежда и други дела, не му дава възможността да даде приоритет на тези тежки дела. Същият трябва да се съобразява с общото постъпление и графика на насрочените дела. Обективните причини, водещи до отлагането на делата, и недобросъвестното поведение на някои от страните правят този процес необосновано дълъг и оттам се стига до липсата на реални резултати по тези така важни дела.

За преодоляването на тези проблеми би следвало да се обмислят мерки за оптимизирането на работата на съда и постигането на така желаните от нас резултати.

Наясно сме, че това, което казах по-горе, не може да обхване всички действия на законодателната и изпълнителната власт през последните няколко месеца в опита да оптимизират способите за борба с организираната престъпност, и въпреки постигнатите резултати считаме, че е възможно да бъдат осъществени още стъпки в тази посока, поради което предлагам на вашето внимание предложенията ни за създаването на специализиран наказателен съд и съответните специализирана прокуратура и служба за разследване.

Създаването на такива специализирани наказателни органи е пряко свързано със стремежа на държавата да предприеме адекватни мерки за борба с организираната престъпност.

Конституционната основа за създаването на такива органи у нас е разпореждането на чл. 119, ал. 2 от основния закон, според която със закон могат да се създават и специализирани съдилища. Според чл. 126, ал. 1 структурата на прокуратурата е в съответствие с тази на съдилищата, т.е. създаването на специализиран наказателен съд е предпоставка за създаването и на специализирана прокуратура като отделно звено в системата на органите на държавното обвинение.

Принципният модел включва три основни звена:

- А) Специализирана служба за разследване;
- Б) Специализирана прокуратура;
- В) Специализиран наказателен съд.

Териториалната им компетентност обхваща цялата страна, а подсъдността – определени престъпления от Наказателния кодекс: например отвлечане, трафик на хора, изпиране на пари, организирани престъпни групи (образуване, ръководство и участие) и т.н. В наказателното производство специализираните органи прилагат същите материални и процесуални норми на Наказателния кодекс и Наказателно-процесуалния кодекс като останалите съдилища и прокуратури. При възприемане на такова решение се създават:

А) На първо място, специализирана прокуратура.

– Специализираната прокуратура е една за страната, разположена в столицата, с ранг на окръжна (градска) прокуратура, осъществяваща ръководство на разследването и пряко разследване по делата за престъпления, подсъдни на специализирания наказателен съд.

Прокурорите от специализираната прокуратура участват в съдебното производство по тези дела при разглеждането им от специализирания първоинстанционен съд.

– Специализирана апелативна прокуратура: една за страната, също разположена в столицата, апелативна прокурорска инстанция на специализираната прокуратура. Прокурорите от тази прокуратура участват в съдебното производство по въззивни наказателни дела пред специализирания апелативен съд.

Тези специализирани прокуратури са част от единната и централизирана система на държавното обвинение и работят под ръководството на главния прокурор.

Б) Специализирани разследващи органи:

Пълното въвеждане на описания по-горе модел изисква и специализирани звена от разследващи органи, които да включват: прокурор от специализираната прокуратура, следователи от следствен отдел към специализираната прокуратура и разследващи полицаи, определени със заповед на министъра на вътрешните работи, действащи под ръководството и надзора на прокурорите от специализираната прокуратура.

В) Съдилища:

– Специализиран първоинстанционен наказателен съд с ранг на окръжен (градски) съд: един за цялата страна, със седалище в град София и с подсъдност дела за престъпления, конкретно посочени в НК (например престъпления по глава първа от Наказателния кодекс; отвлечане и противозаконно лишаване от свобода по чл. 142 и чл. 142а от Наказателния кодекс, трафик на хора, присвояване на средства от еврофондовете, измами, свързани със средства от еврофондовете, изпиране на пари, организирана престъпна дейност, както и престъпления, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група и образуването, ръководенето и участието в такава престъпна група.

– Специализиран апелативен наказателен съд: един за цялата страна, със седалище отново в град София, въззивна (втора) инстанция за делата, решени от първоинстанционния специализиран наказателен съд.

Касационното производство по делата на специализирания апелативен съд се осъществява от Върховния касационен съд по досегашния ред, като гаранция за точното и еднакво прилагане на закона.

Целта на създаването на тези структури е именно непрекъснатост на процеса, бързина и повишаване на ефективността както при досъдебното производство, така и в съдебната фаза.

Важно е да се каже, че при осъществяването на дейността си този съд и прокуратура не може да изнемва правомощията или функциите на друг такъв.

Делата, разглеждани от специализирания наказателен съд като първа инстанция, се разглеждат като въззивна инстанция от апелативния специализиран наказателен съд, а като касационна инстанция – от Върховния касационен съд, който разглежда и предложенията за възобновяване на делата на специализирания наказателен съд.

Спорове за подсъдност между специализирания наказателен съд и останалите окръжни съдилища се решават от Върховния касационен съд.

Правят се само няколко предложения по отношение на процедурите, касаещи работата на специализирания съд и прокуратура.

Предлагаме съкратен срок за прокурора, който осъществява правомощията си след приключване на досъдебното производство съгласно разпоредбите на НПК в 15-дневен срок.

Съставът на съда се определя по общите правила на НПК. След образуване на делото председателят на съда разпределя делото на принципа на случайния подбор по електронен път и така определя съдията докладчик по делото, който насрочва делото за разглеждане в открито съдебно заседание или упражнява правомощията си по НПК в срок, не по-дълъг от 15 дни.

По дела, подсъдни на специализирания наказателен съд, не се конституират частни обвинители и граждански ищци. Това ще даде възможност за още по-бързо приключване на наказателния процес, а физическите и юридическите лица, на които е причинена вреда, могат по съответния гражданскопроцесуален ред да потърсят правата си.

При неявяване на свидетел или вещо лице по неуважителна причина същият се довежда принудително за следващия заседателен ден, определен от съда. От важно значение е да се създаде разпоредба, съгласно която участниците в процеса са длъжни да се явяват в съдебното заседание на специализирания съд независимо от призоваването им пред други съдилища или органи на досъдебното производство.

След изслушване на последната дума на подсъдимия съдът се оттегля на тайно съвещание и в срок, не по-дълъг от 15 дни, обявява присъдата си ведно с мотивите си.

Съкращаването на сроковете – както за произнасянето на прокурора, така и за съда, и възможностите за принудително довеждане и приоритетът на съдебното дело пред специализираните съдилища е в основата на един непрекъснат и ефективен процес.

Производството пред въззивната инстанция се провежда при общите правила на НПК, като единствено отново срокът за произнасяне на съда е съкратен на 15 дни.

Извън горепосоченото този съд и специализираните прокурори не се ръководят в дейността си от специални процесуални правила, защото те имат специализирана, а не специална юрисдикция.

Кадрова обезпеченост.

Кадровото осигуряване на специализираните съд и прокуратура не следва да се осъществява чрез отпускане на нови щатове за тях, т.е. чрез абсолютно увеличаване на броя на магистратите в страната. След преглед на действителното натоварване на съдилищата и прокурорите в страната и свободните щатове в тях част от съществуващите незаети щатни бройки могат да се пренасочат към новите специализирани структури. Същият подход може да се използва и по отношение на осигуряването със служители от съдебната администрация, включително и по отношение на съдебната охрана.

Важен въпрос, който трябва да бъде обсъден и по него да се стигне до общо решение, е и въпросът относно структурирането, начина на избирането и назначаването на магистратите, които ще работят в тези специализирани звена на съдебната власт.

Избирането на административни ръководители на специализираните звена следва да става по сега предвидения ред в Закона за съдебната власт. Това важи и за магистратите, желаещи да работят в същите структури.

Предвиждаме и създаването на нови разпоредби в закона с оглед уреждането на статута на магистратите, работещи в тези съдилища и прокуратури, техния ранг, правомощията на административните им ръководители, избирането на съдебни заседатели, командироването на съдии от и в съответните съдилища, назначаването на съдебни и прокурорски помощници и др.

В тези специализирани звена трябва да бъдат ангажирани магистрати с високи професионални и морални качества и затова следва да се поставят завишени изисквания по отношение на стажа, като предлагаме съответно за специализирания първоинстанционен съд и прокуратура най-малко 10 години стаж, от които пет години като съдия по наказателни дела или като прокурор.

За апелативния специализиран съд и прокуратура – 12 години стаж, от които 8 като съдия по наказателни дела или прокурор. Същото важи и за административните ръководители – 12 години общ стаж и 8 години специализиран стаж като съдия по наказателни дела или прокурор. Друга гаранция за компетентността на работещите магистрати в тези звена е, че при тяхното назначаване или повишаване същите ще се атестират от Комисията по предложенията и атестирането на съдии, прокурори и следователи към Висшия съдебен съвет.

Изключително важна предпоставка за работата на специализираните съдебни и прокурорски органи е материалното им осигуряване – сграда и оборудване. Това обхваща предоставянето на подходяща сграда, собственост на държавата в столицата, бързия ѝ ремонт и вътрешно обзавеждане, изграждането на достатъчно съдебни зали и други необходими помещения, оборудването със системи за сигурност и т.н.

Това, което предлагаме на вашето внимание, не е нещо ново и непознато за правната ни система. Съществуването на военните съдилища в България се основава на същия принцип. До средата на 90-те години във Върховния съд съществуваше и специализация на наказателните отделения. Примери от европейската практика за наличието на подобни специализирани звена има в Италия, Испания и други не само в областта на наказателното право, но и в други правни области.

В заключение искам да ви кажа, че стремежът към по-висока ефективност на наказателното преследване за противодействието на организираната престъпност не може да бъде основание за безпределно ограничаване на основните права и конституционните гаранции, признати в правовата държава, колкото и тежки да са формите на престъпността, на която трябва да се противодейства. Защитата на публичните права и свободи е основа за действията на една демократична държава.

Докато в началото си човешките права се изграждат първоначално като способ гражданите да бъдат защитени от евентуалната намеса на държавата в техния личен живот, понастоящем истинската заплаха за сигурността и свобо-

дата произтича от тероризма и организираната престъпност, а държавата е единствената сила, способна към момента да защити гражданите от тази опасност.

С това кратко изложение искаме да предизвикаме обществена дискусия и коментар на предложеното от нас, напълно съзнавайки какви реакции ще предизвика същото, но и с ясното намерение, че сме длъжни да вземем решение, водещо до разрешаване на един от основните проблеми, стоящи пред правораздавателната ни система. Това решение трябва да се вземе и искаме вашето максимално внимание и съответните предложения за решаването му. Благодаря за вниманието.

Искра Фидосова:

Благодаря, г-н Анастасов.

Уважаеми дами и господа,

Имате възможност да вземете отношение по представените от г-н Анастасов мерки за ефективна борба срещу организираната престъпност и корупцията. Съгласно предварително обявения от мен ред ще си позволя да дам първо думата на г-н Борис Велчев, главен прокурор. Заповядайте, г-н Велчев.

Борис Велчев:

Благодаря Ви, г-жо Фидосова.

Уважаема г-жо Цачева,

Уважаеми дами и господа,

Ваши превъзходителства,

Ползвам се от възможността да взема първи думата, съзнавайки, че това е най-трудното изказване. Защото, убеден съм, в тази аудитория има хора, които поддържат различни позиции. Аз обаче нямам никакви колебания в това, което ще кажа, защото е логично да бъда и малко пристрастен, но и също така познавам сравнително добре проблемите на противодействието на организираната престъпност и си давам сметка за дефицита на възможности, които имаме по отношение на тях.

Първо искам да поправа мъничко г-н Анастасов, който каза, че винаги в докладите на Европейската комисия сме срещали критични бележки по повод борбата с организираната престъпност. Да, принципно той е прав, освен за последните два доклада. В последните два доклада на Европейската комисия има, разбира се, уклончиво, но достатъчно ясно дадена положителна оценка на противодействието на организираната престъпност чрез създаването на смесени екипи за разследване. Нещо повече, позволявам си да припомня и доклада, който беше направен публично достояние на 23 юли миналата година – последния политически доклад на Европейската комисия, където създаването на специализирани органи за разследването и наказването, подчертавам това, на орга-

низираната престъпност и корупцията да бъде възложено на специализирани органи.

Казвам това, за да подчертая, че ние имаме известна традиция за създаването на специализирани органи за разследването и аз разглеждам този законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт и на Наказателно-процесуалния кодекс като едно своеобразно надграждане на съществуващата досега практика и нейното по-нататъшно институционализиране.

Давам си сметка, че имаше два подхода в реализирането на една подобна идея. Тук виждам на масата съдия Уолдрий от Съединените щати и зная неговото мнение за това, че бихме могли да постигнем един подобен резултат със създаването на специализирани отделения в съществуващите съдилища.

Откровено казано, струва ми се, че идеята, която се предложи тук от г-н Анастасов и г-жа Фидосова, е по-добрата идея. Защото създаването на специализиран съд и оттам, съгласно Конституцията, на отделни самостоятелни специализирани прокуратури ще помогне за едно много по-категорично специализиране на съдиите, прокурорите и следователите, които ще участват в противодействието на организираната престъпност и оттам, надявам се, ще доведе до едни по-добри резултати.

Години наред приемахме, че противодействието на организираната престъпност е структурен проблем за българската държава. Резултатите бяха неубедителни. Дълги години носихме и критиката на пълното отсъствие на резултати – нещо, което в последно време се променя.

Мисля, че за противодействието на един толкова основен социален феномен като организираната престъпност ние е крайно време да си признаем, че трябва да направим подходящи инструменти. И тези подходящи инструменти според мен много убедително бяха изложени в презентацията на г-н Анастасов.

Давам си сметка също така, че ще срещнат възражения тези инструменти и вероятно и сред част от колегите около тази маса – че става дума за някакъв извънреден съд, за някакъв вид саморазправа с онова, което политически е угодно да бъде наречено организирана престъпност. Аз се съмнявам в подобни опасения. Защото, първо, познавам теорията и знам какво прави едно извънредно законодателство и един извънреден съд. Ние обаче видяхме от изложението на г-н Анастасов, че особените процесуални правила, по които ще работят и прокуратурата, и съдът, не се отклоняват съществено, да не кажа практически никак не се отклоняват, освен в посока на едно дисциплиниране от общите правила, и не допускат никакъв компромис със защитата на правата на гражданите. Затова си мисля, че тази идея, доколкото представлява, от една страна, надграждане на положително оценяваната от Европейския съюз тенденция на специализиране на разследването и доколкото, от друга страна, не допуска компромис с човешките права, трябва да бъде настоятелно подкрепена.

Ние сме коментирали в ръководството на прокуратурата възможността и организационно да укрепим такива прокуратури, ако те бъдат създадени. Мога да ви уверя, че имаме готовността. Надявам се, че тази готовност важи и за съдилищата. Ако такива специализирани прокуратури бъдат изградени, ние ще имаме готовността да изпратим в тях най-добре подготвените си хора, които ще докарат нещата дотам справедливостта, която толкова очакваме, да бъде обективирана в присъди.

Казвам това, защото си давам сметка, че противодействието на организираната престъпност е специализирана дейност и не са всички еднакво подготвени да упражняват дейността по нейното противодействие.

Няма да си позволя да злоупотребявам повече с вашето търпение. Az исках само да изкажа нашата принципна подкрепа на тази идея, която днес обсъждаме, нашата готовност да я подкрепим с всички практически мерки, ако тя бъде законодателно реализирана, и да пожелаем успех. Благодаря ви.

Искра Фидосова:

Благодаря на г-н Велчев и за изказването, и за подкрепата на нашите предложения, идеи и мерки, които изложихме пред вас за ефективна борба срещу организираната престъпност и корупцията.

Давам думата на г-н Гроздан Илиев, заместник-председател на Върховния касационен съд.

Гроздан Илиев:

Уважаеми госпожи и господа народни представители,

Ваши превъзходителства,

Уважаеми колеги,

В дневния ред на нашето общество борбата с организираната престъпност никога не е слизала на второстепенно място. В различни периоди от време този въпрос се е поставял с особена острота, упреците са отправени предимно към съда най-вече заради забавяне на делата и поради тези упреци не се вижда и огромната част от работата, която извършва съдът по останалите наказателни дела.

И тъй като дневният ред днес е битката с организираната престъпност, на вашето внимание бе предложен един инструментариум. Като идея този инструментариум заслужава подкрепа. Като практическа реализация обаче този инструментариум ще бъде изключително сложен, труден и скъп процес. Затова преди всичко следва да се изхожда от организационната рамка за дейността на съдебната система, която изисква равенство на гражданите пред съда и закона. Равенството на гражданите пред съда и закона означава, че съдилищата са едни и същи за всички граждани и прилагат едни и същи материалноправни и процесуалноправни норми. На тази основа и в тази рамка следва да се реализират

и следващите изменения към практическото създаване на този инструментариум.

И тъй като изграждането на един нов специализиран съд от долу на горе неминуемо ще доведе и до известни неудачи, аз считам, че по-реалистичният вариант е да се започне с изграждане на специализирани отделения към съответните съдилища, които да разглеждат делата срещу организираната престъпност. Набраният опит при разглеждането на тези дела ще позволи изграждане на една специализирана система.

И веднага искам да подчертая, че изграждането на специализирани съдилища в рамките и условията, които се предлагат и в другия вариант, не би било полезно, ако отсъства едно ефективно разследване на досъдебното производство. Осигуряването на доказателствената основа на наказателния процес гарантира по-нататъшното развитие в съдебната фаза на процеса и неговия успешен финал. В тази част подкрепяме това, което е заложено като досъдебна фаза – подобряване на разследването, защото считаме, че то предопределя по-нататък и развитието на съдебния процес в рамките на сега действащия Наказателно-процесуален кодекс. В тези рамки считам, че следва да се развие дейността по усъвършенстване на борбата с организираната престъпност.

Искра Фидосова:

Благодаря, г-н Илиев. Благодаря за подкрепата, която изразихте в първата част на вашето изказване.

По отношение на стъпките, които ние предлагаме в структурно отношение, отгук нататък очакваме още много дискусии и дебати в тази посока. Ние трябва да намерим в условията на диалог най-подходящите, за да можем да продължим тази реформа и да осъществим тази идея и мерките, които ние предлагаме днес на вашето внимание.

Има думата г-н Константин Пенчев, председател на Върховния административен съд.

Иван Костов:

Какъв е този ред на даване на думата? В писмените покани нямаше такава подредба.

Искра Фидосова:

Аз го обявих лично в началото. След магистратите преминаваме през неправителствения сектор и политическите партии. Идеята беше, както и друг път сме правили кръгли маси, да се изкажем, след като чуем представителите на магистратите и на неправителствения сектор.

Заповядайте, г-н Пенчев.

Константин Пенчев:

Уважаема г-жо Председател на Народното събрание,
Уважаеми народни представители, министри, колеги,

Мисля, че моят отговор на въпроса трябва ли да има специализиран наказателен съд или отделение, няма да учуди никого, защото помните, че борбата, която водих, е именно за това да има специализирани административни съдилища, а не отделения. Защото, ако имаме отделения, все едно че не правим нищо. Трябва да обясня защо.

Първо, защото е по-бърз и второ, защото е по-ефективен. Мисля, че не трябва да има никакво съмнение в това, че структурните промени – създаването на нови структурни звена, водят до по-бърз процес и по-ефективен. Ще ви дам един личен пример с административните съдилища.

Административният съд – София-град, е малко по-натоварен от Софийския градски съд. Той гледа около 50% от делата в тримесечен срок, включително с написване на решенията. Докато Градският съд все още не може да завърши делата, образувани много преди 2007 г. Говоря за административните дела. Не искам да критикувам Градския съд, пази боже, просто казвам, че действително, ако се направи една специализирана структура, тя работи по-бързо, по-организирано, защото целият капацитет на тази структура – от съдията до призовкаря – е насочен само към тази дейност, към тези дела. По-ефективен, безспорно по-ефективен. Ако някой се опитва да ме убеди, че всеки наказателен съдия в България може да гледа компетентно и с лекота дела за пране на пари или за усвояване на фондове по САПАРД, просто не е така. Не искам да обидя никого, но никой не може да ме убеди, че всеки наказателен съдия е компетентен да гледа тази сложна материя, без да има необходимост от една допълнителна специализация, допълнително обучение, което той безспорно не може да си позволи, ако гледа и други дела.

Така че за мен отговорът е ясен. Този съд е необходим, ще бъде по-ефективен и по-бързо ще върши работа.

Сега нека да кажа някои неща, понеже в публичното пространство много, много критики се чува против тази идея. Това щяло да бъде извънреден съд. Ами няма да бъде, защото Конституцията не позволява. И да искаме да бъде, няма как да стане. Просто няма какво да си го говорим.

Случайното разпределение на делата – принципът щял да бъде нарушен. Дайте да се разберем. Случайното разпределение на делата не трябва да бъде абсолютизирано. Вие помните до какъв абсурд преди години достигна Върховният касационен съд, който в името на това случайно разпределение унищожихи създадената и утвърдена в годините гражданска колегия. Сега новият председател ги възстановява. Случайното разпределение ще бъде в рамките на тези дела, които постъпват в този съд.

И сега най-голямата критика. Този съд щял да бъде с някакви послушни съдии, които щели да изпълняват партийната повеля на управляващите. Има в медиите такива опасения, дори и в нашата гилдия. Тези съдии няма да ги назначава министърът на вътрешните работи, а ще ги назначава Висшият съдебен съвет, защото така е по Конституция. Няма как да бъде иначе. Т.е. това е някакъв абсурд, който има такива опасения.

Тук обаче идваме до следващия въпрос. Г-н Анастасов казва – тези съдии ще бъдат назначавани и прокурорите съответно ще бъдат назначавани по възходящия ред по Закона за съдебната власт. Тук бих искал да подкажа на законодателя една такава идея. Първоначалното попълване на тези структури – специализиран съд и прокуратура, понеже това е еднократно попълване, след това ще минават по общия ред – би могло да стане с една преходна разпоредба за еднократни действия, както се получи с административните съдилища. Имаше един § 4, който еднократно действаше. Вече не действа. Трябва да се изработят едни по-ясни и по-прозрачни критерии за попълване на тези звена. Защото сега обществото ни критикува. По сегашния Закон за съдебната власт не е много ясно как точно избираме и как попълваме състава на съответното звено.

Предлагам ви да направите преходни разпоредби, като един пилотен модел, който, ако сработи, ако начинът на кадрване е по-ясен, по-справедлив, този начин може да се използва за всички останали звена на съдебната власт.

Моето становище е твърдо „за“ специализирана прокуратура и може би по-ясни правила за попълване на първоначалния състав на тези звена.

Искра Фидосова:

Благодаря, г-н Пенчев. Има думата г-н Цонев, представител на Висшия съдебен съвет.

Цони Цонев:

Уважаема г-жо Цачева,
Ваши превъзходителства,
Уважаеми народни представители,

Колеги, аз не съм специалист в сферата на наказателното правораздаване и затова ще се спра единствено на въпроса за противодействие на корупцията в съдебната система.

Двата основни стълба, на които се крепи това противодействие, е уеднаквяването на практиката на съдилищата по наказателни, граждански и административни дела. Вторият е извеждане от забвението, в което се намират досега, нравствените качества на магистратите и извеждането им на преден план.

По въпроса за уеднаквяването на практиката на съдилищата особено важно, даже в този момент, е административното правораздаване. Ако в административните съдилища има напълно уеднаквена практика, няма място за коруп-

ция в администрацията. Никоой няма да даде подкуп на нито един администратор тогава, когато знае, че актът на този човек по-късно ще бъде отменен в съответния съд. Аз съжалявам, че при приемането на новия АПК – Административнопроцесуалния кодекс, имаше една много детайлна и подробна уредба за практиката, която трябва да упражнява Върховният административен съд при уеднаквяване на тази практика – практиката на административните съдилища. Беше направено отстъпление от този принцип. Някои добри, позитивни неща, които бяха уредени в първоначалния вариант на Административнопроцесуалния кодекс, бяха отменени с една по-късна промяна по причина на това, че Върховният административен съд е прекалено натоварен съд и не може да се справя пълноценно с тази задача. Това трябва да се промени по законодателен път. Върховният административен съд трябва да стане преди всичко касационна инстанция. Същото се отнася и за Върховния касационен съд и да упражнява в пълен модел правомощието си по уеднаквяване на съдебната практика. Има един вариант, който, за съжаление, при всички промени в Конституцията беше пропускан, и това е – актовете на министрите да преминат по компетентност при обжалване на административните съдилища, да не се натоварва Върховният административен съд с тази дейност, тъй като той се превръща в последните години в един едва ли не първоинстанционен съд – от 12 000 на 17 000 са скочили делата в този съд, което вече е трудно да се осмисли и да се оправи.

И две думи по отношение на нравствените качества. Забелязвам, че в предложенията, които се правят за изграждане на специализирани съдилища, отново се акцентира единствено на въпроса за професионалните качества на магистратите, които трябва да работят в тези съдилища. Нито една дума няма за това тези магистрати, които ще работят със специализираните прокуратури и със специализирания съд, какви нравствени качества трябва да притежават. Аз разчитам изключително много на готвените промени в Закона за съдебната власт, където е предвидена точно тази уредба, а именно чрез етичните комисии, създадени на основата на Етичния кодекс на съдебната власт, които етични комисии обаче според мен трябва да намерят точна уредба и в самия закон по отношение на начин на сформирание, мандатност и т.н. За да може във Висшия съдебен съвет вече да се получава информация не само за деловите и професионалните, но и за нравствените качества на магистратите, които ще трябва да преминат през съответно движение, независимо дали е преместване, избиране за административен ръководител, назначаване в специализиран съд и т.н.

Това са двата въпроса, по които исках да кажа няколко думи. Благодаря.

Искра Фидосова:

Благодаря, г-н Цонев. От представителите на апелативни и окръжни съдилища и прокуратури ще вземете ли отношение? Кой желае да вземе думата? Г-н Колев, председател на Софийския градски съд, заповядайте.

Георги Колев:

Благодаря за тази възможност.

Както забелязахте от изложението на г-н Анастасов, основната статистика беше от дела на Софийския градски съд. 90% с такава дефиниция са разглеждани именно от Софийския градски съд. Проблемът за мен, поне както беше очертан, е в това, че липсва възможност отделният магистрат, разглеждащ такива дела, да се концентрира именно върху тях. Статистиката недвусмислено сочи, че наред с разглеждането на такива дела всеки един от колегите разглежда дела срещу организираната престъпност, било дела с предмет европейски фондове, или трафик на хора, или пране на пари, разглежда и множество други дела, които по същество са му отнели възможността да постанови един ефективен и най-важното бърз акт.

Разбира се, съществува и този спор, който вече беше очертан – дали следва да бъде реализирана процедурата по специализиран съд, или специализирано отделение към съответните съдилища. Само че при тази дефиниция „специализирано отделение“ към Софийския градски съд дали би реализирало целите и задачите при наличие на 90% от делата, които разглеждаме ние? Няма обективна възможност обаче да бъдат осигурени подходящите условия в рамките на едно специализирано отделение. Предстои разработване на условията, както чух от г-н Анастасов, при които ще работят съответните магистрати – съответните рангове, както и съответно заплащане, както и възможност за последващо кариерно израстване. На този етап това не е изяснено, но то следва да се случи.

Няма как да стане в условията на сега действащите окръжни съдилища и конкретно Софийския градски съд. Затова единственият вариант е да бъдат обособени самостоятелни съдилища със съответна самостоятелна администрация и подходящи условия за работа.

Чух и множество критики доколко тези съдилища биха били извънредни. Извънредни биха били в случаите, че работят по процесуални правила извън установения ред. В тази рамка, очертана от г-н Анастасов, няма нищо извънредно, няма никакви извънредни процесуални правила, и то такива, които да доведат до накръняване по някакъв начин на правата на обвиняемия, респективно подсъдимия. Ако вие ги намерите впоследствие, ще се радвам да чуя тази критика. Но мисля, че такива няма. Единствените „накрънени“ права, за които би могло да се каже, това са правата на съответните магистрати. За тях са налице множество съкратени срокове. Но няма как да постигнем по-висока ефектив-

ност както по отношение на самото разглеждане, така и по самото качество на постановените актове, ако не е налице една концентрация, т.е. съответните магистрати не са освободени от работа върху други дела. Не че другите дела са без значение. В настоящия момент ние не можем да ги игнорираме. Именно това обуславя и по-дългия срок на разглеждане на делата.

Аз считам, че единствено възможният вариант, при който тази идея за ефективна реформа би могла да се реализира, са специализираните съдилища.

Искра Фидосова:

Благодаря Ви, г-н Колев. Г-н Цацаров даде знак, че желае думата – председател на Окръжен съд – Пловдив. Заповядайте, г-н Цацаров.

Сотир Цацаров:

Уважаема г-жо Председател на Народното събрание,

Уважаеми народни представители и министри,

Дами и господа,

Ваши превъзходителства,

Аз ще изразя лично мнение. Ще бъда съвсем кратък. Мисля, че след като слушахме представянето от г-н Анастас Анастасов, би следвало да си отговорим поне на два въпроса.

Първият е има ли нужда от това, което се предлага. Под „нужда“ разбирам обществена необходимост в най-широкия смисъл на това понятие – необходимост за страната, за всеки неин гражданин и, разбира се, за съдебната ѝ система. Моето мнение е категорично „да“, че такава обществена необходимост съществува. Казвам го не само защото съм имал възможността да видя в други страни как работи подобен екип или подобна структура, например в Хърватия. Казвам го, защото си мисля следното. Причина за всичко това не може да бъде дори само препоръката в юлския доклад от 2009 г. (междинния доклад), причината за нас поне, в съдебната система, би следвало да бъде това, че ние чувстваме и усещаме постоянното недоволство от това, че стоим на едно място. Постоянното недоволство от това, че с тази структура, с тази организация, с този състав на практика малко или много не се справяме с това, което изисква от нас българският гражданин, и в същото време продължаваме да стоим на едно място, без да предприемаме нищо ново или нищо рационално.

За мен това, което се предлага, освен че е ново, разбира се, е и рационално.

Вторият въпрос е – какво се предлага? Казвам го „каково се предлага“ от гледна точка на това, че в общественото пространство, основно в средствата за масова информация, мненията са силно поляризиращи. И, естествено, единият полус е, че се предлага извънреден трибунал. Именно затова за мен много важно беше да чуя не толкова конкретния модел за специализираните органи, кол-

кото конкретните предложения. От тия конкретни предложения за въвеждането на модела аз разбирам следното.

Първо, че не се предлагат извънредни процесуални норми. В този съд ще се правораздава по същия Наказателно-процесуален кодекс като във всеки друг съд в страната. Единствената разлика е ускоряването на процеса. Няма нищо лошо в това – по-бързо, но при същите правила.

Второ, не се предлагат никакви нови материалноправни норми – нови престъпни състави, по-тежки наказания и т.н. Т.е. материалноправната уредба е същата.

Трето, Върховният касационен съд е и продължава да бъде върховната съдебна инстанция. Това е изключително силна гаранция, според мен поне.

Четвърто, не се предлагат никакви промени в статута на съдиите. Ако тези съдии се избират, назначават, освобождават, повишават така, както всички други съдии в страната, аз не виждам каквито и да е причини на този съд да се гледа като на нещо извънредно.

Ще си позволя само да дам едно кратко предложение. Към така изложената от г-н Анастасов подсъдност – разбира се, тя е съвсем примерна – според мен би могло да се добави и сегашната подсъдност на Софийския градски съд по чл. 35, ал. 3 от Наказателно-процесуалния кодекс – дела за престъпления, извършени от лица с имунитет, включително магистрати, както и съставите от Наказателния кодекс, които са свързани с престъпления убийство на съдия, прокурор, следовател и на полицейски орган, както и тежка и средна телесна повреда на такива лица при и по повод изпълнение на службата им.

Понеже обещах да бъда кратък, ще завърша с това. Темата на кръглата маса е „Необходими законодателни промени за противодействие на организираната престъпност и корупцията“. Тази промяна според мен е необходима, но тази промяна в никакъв случай не следва да бъде единствената и да остане един изолиран самоцелен акт, ако, разбира се, народните представители приемат, че тя следва да стане закон.

Следващата стъпка според мен – и тя трябва да бъде много бърза, трябва да има промени в Закона за съдебната власт в тази насока, в която ги очаква огромното мнозинство от българските магистрати.

Благодаря ви за вниманието.

Искра Фидосова:

Благодаря на г-н Цацаров. От присъстващите представители на апелативни и окръжни съдилища и прокуратури желае ли още някой да вземе отношение? Г-н Пенгезов, заповядайте.

Веселин Пенгезов, председател на Софийския апелативен съд:

Уважаеми дами и господа,

Аз подкрепям идеята за създаване на специализиран наказателен съд, но искам преди това да ви кажа, че съм пристрастен, защото това е стара моя идея от преди цели четири-пет години. Моята идея от преди четири-пет години беше да се използва наличният ресурс за тази цел на създадените и съществуващите военни съдилища в страната. Искам да посоча отново, че те са пет и действат към настоящия момент. Разполагат с необходимия човешки ресурс, с необходимата материална база и не е необходимо да се създава нов такъв съд и да търсим сгради и средства, съдии и т.н. Според мен е необходимо само да бъдат девоенизирани работещите в тези съдилища и да започнат работа по този вид дела. Знаете, че армията вече се редуцира на 24 хиляди души и хората (съдиите) в тези съдилища няма какво да работят.

По принцип аз споделям тази идея и я приветствам. Защото основната цел, която се стремим да постигнем, е бързина в правораздаването. Искам да отбележа, че 97% от делата, решени от военните съдилища, са решени в тримесечен срок. Ето я бързината. Това е, което исках да кажа. Благодаря.

Искра Фидосова:

Благодаря, г-н Пенгезов. Заповядайте.

Виолета Бояджиева, председател на Апелативен съд – Варна:

Аз искам да кажа няколко думи за тази идея, която подкрепям.

Идеята за специализираните състави ние я обсъждахме на общи събрания на съдиите от районни и апелативни съдилища и тя не беше приета. И това стана, защото съдиите по места не се чувстват защитени. Аз имах възможност в Испания да видя такъв съд и да говоря със съдии, които работят в такъв съд. Те са специализирани преди всичко по различни видове престъпления, охранявани са, живеят в специални жилища. Охранявани са и членовете на техните семейства. В тази насока би трябвало да се помисли, като се създава такъв съд. Искам да кажа, че идеята трябва да е финансово подкрепена и да се помисли за сигурността на тези съдии, които трябва да бъдат преди всичко специализирани, защото прането на пари, трафик на хора и другите престъпления повечето съдии не са имали възможност досега да гледат такива дела.

Освен това трябва съдиите да бъдат и мотивирани. Това не може да стане в рамките на специализирани състави. Затова подкрепям идеята за специализирани съдилища. Биха могли да бъдат такива и военните съдилища. В страната системата отдавна е изградена и би могло да се създаде такъв съд, какъвто е посочен в тези мерки.

Специализацията при нас беше окончателно ликвидирана със случайния принцип. Тъй като ние имахме известна специализация в районните съдилища, но случайният принцип ликвидира последните остатъци от тази специализация. Затова трябва наново да се направи. Според мен съдиите първо трябва да бъдат обучени специализирано, след това да бъдат мотивирани и да бъдат защитени и охранявани. Като цяло аз съм за тази идея.

Искра Фидосова:

Благодаря, г-жо Бояджиева. Други желаещи? Заповядайте.

Ванухи Аракелян, председател на Окръжен съд – Варна:

Имам да кажа няколко думи като становище на колегите от Окръжен съд – Варна, по темата, която разискваме.

Най-напред смятам, че е безапелационно ясно – съдиите сме като войници и каквото се гласува и се разпише нормативно, това ще прилагаме. Свикнали сме като съдии да делим обстоятелствата по два критерия – допустимост и относимост.

Що се отнася до конституционната допустимост на тази идея, тя е извън нашата проверка. Разбирам, че си има своите конституционни норми на съществуване, така че тя не е обсъждаема.

Що се отнася до относимостта, т.е. доколко тази идея е рационална, тепърва ще се провери във времето. Това е едно. Второ, моля ви да отчетете факта, както е в Окръжен съд – Варна, почти всяко второ дело е с работен текст и чл. 321 – организирана престъпна група. Това означава няколкостотин дела с няколкостотин свидетели, адвокати, страни и всичко останало. Това чисто практически най-вероятно трябва да бъде разписано и преценено.

Моля ви да не се хиперболизира темата със закъсненията в правораздаването. Според мен е крайно време да говорим кои конкретно дела за кои конкретни обстоятелства са закъснявали. В Окръжен съд – Варна, 68% от наказателните дела приключват в едномесечен срок, повтарям – в едномесечен. 93% приключват в тримесечен срок. Колегите биха били готови да гледат един месец едно дело и да го приключат. Но ако те гледат един месец едно наказателно дело в единствената наказателна зала на Окръжен съд – Варна, това означава цялото останало производство да блокира.

Така че по принцип идеята е добра и държавата, която вие представлявате, има не само право, но и задължение да направи всичко онова, което изисква актуалността на злободневието. Според Ницше нищо в този живот не може да бъде наречено безапелационно добро освен добрата воля, а ние, магистратите от Окръжен съд – Варна, я презумираме. Благодаря.

Искра Фидосова:

Благодаря, г-жо Аракелян. Други желаещи от представителите на съдилищата и прокуратурата? Ако няма, ще си позволя да дам думата на адвокат Доковска, председател на Висшия адвокатски съвет.

Г-жо Доковска, заповядайте.

Даниела Доковска:

Уважаема г-жо Председател,
Госпожи и господа,

Предложението за специализирани съдилища всъщност е предложение за сериозна структурна промяна в съдебната власт. Без съмнение може да се изтъкне, че такава промяна може да става само след задълбочено проучване на криминогенната обстановка и съдебната практика, което да отговори на въпроса има ли нужда от такава промяна.

Висшият адвокатски съвет счита, че няма такава нужда.

Специално бих искала да отбележа, че създаването на специализирани съдилища не фигурира в програмата на правителството. То не фигурира и в оповестените основни насоки в дейността на Министерството на правосъдието.

В общественото пространство се лансира идеята, че има такава препоръка на Европейската комисия. Ясно трябва да се каже, че това не е вярно. Препоръките на Европейската комисия бяха насочени към досъдебното производство. В досъдебното производство бяха създадени специализирани звена за разследващи органи и прокурори. Това е нормална практика в Европа. Нищо повече не препоръчва Европейската комисия. Освен това тя не може да задължава държавите-членки да приемат един или друг процесуален закон. Няма унификация на процесуалното законодателство – всяка държава го изгражда въз основа на общовалидните правни принципи, задължителните стандарти за спазване на правата на човека и основните свободи и собствените си традиции.

В Европа има само един специализиран съд – в Испания, но там има тероризъм, има ЕТА, този съд е създаден при други условия. В Словакия беше създаден такъв съд, който просъществува по-малко от една година и беше закрит поради своята противоконституционност.

У нас се създаде впечатление, че сега се цели създаването на специален съд, който да обслужва бързо и по съответен начин определени дела. Защо се създаде това впечатление?

Първо, Република България не е поставена пред никаква изключителност на ситуацията. Няма значителен ръст на организираната престъпност, нито значителен ръст на престъпността въобще. Тук колегата Цацаров говореше за необходимостта от този съд, но аз мога да кажа, че в Пловдив престъпленията против собствеността за 2009 г. са 49, против данъчната и финансовата система – 13

(все за укриване на данъци), 3 длъжностни престъпления, 10 подкупа. Това не е грандиозната престъпност, за която обичайно сме свикнали да се говори по вестниците. Така че не се представя никаква емпирика за изключителност на ситуацията. Такава не може и да има.

Обстоятелството, че МВР е провело определен брой акции със задържани лица, а това би трябвало да е рутинна работа на полицията, не може да обоснове нуждата от специализиран съд.

Има нещо друго. Неотдавна бе сериозно изменен Наказателният кодекс, но никой не иска да изчака да се види неговото отражение върху обществените отношения. Твърди се, че определени дела трябва да се разглеждат по-бързо. Нали затова беше изменен Наказателно-процесуалният кодекс, който беше публикуван едва миналата седмица? Той още не е заработил, не се е видял ефектът от промяната. Министърът на правосъдието, както и депутати от управляващото мнозинство широко твърдяха, че сега процесът ще се ускори. Защо не изчакаме ускоряването?

През 2007 г. беше проведено изследване, което показва, че в съдебната фаза делата в България се решават значително по-бързо, отколкото в много европейски държави. Критиките на Европейската комисия бяха насочени към формализма в досъдебното производство. Кое налага сега драстично ускоряване на съдебното производство по точно определени дела?

Освен това, уважаеми госпожи и господа, не може да се прави специализиран съд за бързо гледане на делата. Това не е специализация. Специализация означава да се създадат съдилища, които да правораздават в определени области на правото. Например трудови съдилища, съдилища по дела срещу непълнолетни, бракоразводни. Но в какво ще се специализират съдиите, които ще гледат дела за престъпления, които разглеждат и сега, при това разглеждат делата бързо? Идеята е просто да се създадат два вида наказателни съдилища. Това няма нищо общо с идеята за специализиран съд.

В проекта беше записано и тук колегата Цацаров подхвърли една особено опасна идея. И понеже не изключвам законопроектът да се разпростре дотам, искам да кажа няколко думи. Колегата Цацаров предлага този съд да разглежда и дела срещу депутати, магистрати, министри и пр. Не знам дали това е негово предложение, защото това вече беше писано по вестниците, но ако това стане, това означава вече извънреден съд, специализиран по длъжностно качество на лицата. Защото не е вярно, че „извънреден съд“ означава само съд, който действа при различни процедурни правила. Това ще създаде реално конституционен проблем. Не може да има специализиран съд, който да разглежда дела, свързани с длъжностното качество на един или друг човек. Не мисля, че депутатите, министрите, съдиите са по-общественоопасни от останалите граждани, та да ги причисляваме към организираната престъпност. Някак си на мен ми изглежда,

че една уважаваща себе си държава не може да си позволи да твърди такова нещо. Една такава идея, като тази на колегата Цацаров, моля да ме извини, че споменавам така често неговото име...

Искра Фидосова:

Г-жо Доковска, нека да се придържаме към това, което ние предложихме за мерки. В противен случай трябва да дам думата за реплика на г-н Цацаров, тъй като няколко пъти споменахте неговото име.

Даниела Доковска:

Добре, но не ми се струва подходящо да избегна да говоря за тази идея. Да, такава нещо ще противоречи на чл. 119, ал. 2 от Конституцията, на чл. 6 от Европейската конвенция и на чл. 14 от Закона за защита от дискриминация.

Бих искала да обърна вниманието ви на един въпрос, уважаеми госпожи и господа – на възможността да се избягва общата подсъдност чрез избирането на един такъв специален съд. Защото подсъдността се определя според квалификацията, заложената в обвинителния акт. Достатъчно е прокурорът да квалифицира едно престъпление, извършено в съучастие, като престъпление, извършено от организирана престъпна група, за да бъде престъплението разгледано от така наречения специализиран съд. А след това ще се окаже, че специализираният съд е постановил присъда за престъпление, което поначало не му е било подсъдно, защото не се включва в предметната му подсъдност. В този смисъл аналогията с военните съдилища е абсолютно неудачна.

Смятам, че за съжаление целта е да се създадат два вида съдилища: едни за масовите дела, а други – за делата, които правителството на всяка цена иска да спечели.

Накрая все пак, ако ми е позволено, бих попитала чии са предложенията, защото г-жа Фидосова и г-н Анастасов казаха „нашите предложения“. Ако това са предложения на Комисията по правните въпроси и на Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред, аз смятам, че резултатите от този дебат са предрешени. Защото тези две комисии са водещи при приемането на този законопроект. Ако те са обсъдили и приели тези предложения, законопроектът ще бъде приет и ще стане закон с всички последици от това.

И едно последно изречение във връзка с това, което каза колегата Бояджиева за сигурността на съдиите. Нека да не преекспонираме тази тема. Никой съдия в България не е нападнат. Благодаря ви.

Искра Фидосова:

Ще си позволя да дам думата на г-н Цацаров за реплика и ще ви помоля да се въздържате от лични нападки към колеги, които присъстват тук, за да не вървим по процедура с реплики и дублики. Или не точно нападки, а използване

на изказвания на колеги, които преди това са говорили по тази тема, за да се продължи в друга посока.

Г-н Цацаров, заповядайте.

Сотир Цацаров:

В никакъв случай не схващам казаното от г-жа Доковска като лична нападка. Позволявам си да взема думата само още веднъж, за да кажа следното изречение.

Аз не предлагам да бъде създаден специален съд, който специален съд да съди депутати, министри и т.н. Ако това е вярно, значи е вярно, че Софийския градски съд има такова качество по силата на чл. 35, ал. 3 от действащия Наказателно-процесуален кодекс. Моля да не бъда така криво разбиран.

Искра Фидосова:

Ще си позволя да дам думата и на г-н Анастасов, тъй като са отправени и към нас въпроси.

Анастас Анастасов:

Само няколко неща, г-жо Доковска.

По отношение на Испания. Това, което аз прочетох, което намерих всъщност, изрично пише, че в специализираната прокуратура към този специализиран съд в Испания има три прокуратури: едната специално се занимава с наркотрафика, другата – със стопански и икономически престъпления, и третата, така наречената специална, която се занимава с тероризма, така наречения проблем, който възниква вследствие на действията на ЕТА. От тази гледна точка това, което излезе през миналата седмица и се преекспонира и се появи навсякъде, че този съд е създаден само за борба с тероризма, това просто не е вярно.

Другото, което искам да кажа, и аз го посочих в изложението, е, че само за миналата година Комисията за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност, е поискала и е получила обезпечение от съда от 253 млн. – близо 254 млн. лв. От справката, която има от МВР за 2009 г., щетите при разкрити икономически престъпления са от порядъка на 580 млн. лв., а за 2008 г. – за 930 млн. лв.

Отговарям по повод на качеството, за което се спори по чл. 19 за някои от лицата, извършили престъпления – тези престъпления обикновено са свързани точно с тези възможности, които им дават длъжностите – дали е депутат, дали е министър или някакво лице, свързано със сериозни властнически правомощия, то може да се разпорежда с такива огромни ресурси. Така че не мисля, че в някаква степен сме нарушили правата на някои граждани на републиката по повод на длъжностното им качество.

Ако приемем твърдяното от вас, че специализираният съд, ако гледа тези дела, става извънреден, то тогава бих ви задал въпроса какво в момента е Софийският градски съд – макар и в структурата на съдилищата, той има тези правомощия по закон. Благодаря.

Искра Фидосова:

Благодаря Ви, г-н Анастасов.

От присъстващите от неправителствения сектор организации заявиха предварително желание за изказване от Фондация „Отворено общество“ – г-жа Иванка Иванова. Заповядайте, г-жо Иванова.

Иванка Иванова:

Добър ден. Аз се чувствам малко неудобно, защото, струва ми се, че това е политическа дискусия, и мисля, че е много важно да чуем първо политическите сили какво ще кажат по нея. Но понеже редът, обявен от г-жа Фидосова, вече е такъв, ще си позволя да отнема време с няколко думи за нещо, което бих нарекла предварително мнение, защото ние така или иначе все още проект не сме видели.

Втората уговорка, която ще направя, е, че говоря от мое име. За да се произнесе организацията, за която работя, е необходимо да видим проекта и още достатъчно време, за да го анализираме.

Затова от процедурна гледна точка първото, за което бих искала да призова, е в каквото и вид да е това предложение, то наистина да бъде подложено на едно широко обществено обсъждане. Защото само от миналата седмица, откакто разбрахме, че ще има тази дискусия в Народното събрание, поне 6–7 от големите неправителствени организации ни се обадиха, за да кажат, че не са получили покана за днешната среща, а те имат важни мнения, които биха искали да споделят.

Така че бих призовала – независимо дали като концепция, или като готов законопроект, да бъде публикуван текстът и да бъде организирана процедура за неговото обществено обсъждане. Това – първо.

Второ, аз вече лично публикувах материал, който е против създаването на специализиран съд, и бих искала изцяло да подкрепя мотивите, които бяха изложени от г-жа Доковска. В допълнение на това, което каза тя, и за да не я повтарям, искам да развия няколко аргумента, които според мен са много важни.

Първият е в следното. Притеснява ме не толкова това предложение. Притеснява ме фактът, че очевидно ние работим със съвсем различна оценка на проблемите, които съществуват в момента в съдебната система, и неправителствените организации явно имат различен отговор на въпроса защо се бавят основните дела и какъв резултат очакваме ние да произведе правосъдието.

По отношение на въпроса защо се бавят основните дела и бавят ли се те изобщо. Досега в България има проведено едно-единствено изследване, представително за средната продължителност на наказателните дела в България. Аз поздравявам Центъра за либерални стратегии за това, че го направи. Но мисля, че е срамът то да бъде правено от неправителствена организация. В това изследване се казва нещо много просто. Средната продължителност на наказателните дела у нас е 841 дни, от които 535, обърнете внимание, това е почти 2/3, минават на досъдебна фаза. Останалите дни съдебна фаза са напълно съотносими с всичко, което знаем за средната продължителност на наказателните дела в останалите страни, членки на Европейския съюз. Така че проблемът очевидно е досъдебната фаза.

Освен това изследването на Центъра за либерални стратегии казва, че близо 1/3 от тази продължителност на делата минава в съвършено безсмислено висене на делото между институциите. Т.е. то пътува, бива връщано, разхожда се – никой не работи по него. Според мен е съвсем очевидно, че могат да бъдат намерени достатъчно административни мерки, които да доведат до ускоряване на досъдебната фаза, ако смятаме, че досъдебната фаза сама по себе си е твърде дълга. Аз съм съгласна – тя е твърде дълга.

На въпроса защо изобщо няма осъдителни присъди. Първото и най-логично обяснение да няма осъдителни присъди е, че всъщност няма внесени обвинения. И преди да се сърдим на съда за това, че не се е произнесъл, да видим каква е бройката на внесените обвинения. Според самия отчет на прокуратурата за миналата година внесените в съда обвинения за организирана престъпност и корупция са малко под 200. За това има един куп обективни и един куп субективни причини, но ще ви припомня само, че по отношение на разследването на известния случай „Октопод“ МВР и прокуратурата в момента работят със свидетели, които вече веднъж са ходили при МВР и прокуратурата да съобщят за извършването на престъпление и не просто са били върнати оттам, а са били подложени на преследване със законовите възможности, които са дадени на прокуратурата и на полицията, за да бранят правата на гражданите – за това, че са се осмелили да повдигнат такъв сигнал за престъпление. Да не мислите, че в момента има започнати разследвания срещу прокурорите и срещу полицаите, които са върнали преди време тези хора? Няма.

Затова за мен отговорът е много прост. Преди да решаваме въпроса какви съдии искаме, трябва да си дадем сметка, че нямаме осъдителни присъди поради два огромни пропуски в нашата Конституция. Единият е, че няма абсолютно никакъв канал за налагане на отговорност на прокуратурата в случаите, когато тя провали обвинението съзнателно или не. И другият е, че нямаме никаква форма на граждански контрол върху това, което става в Министерството на

вътрешните работи, и за съжаление нашата полиция продължава да проявява качествата на една полиция, която е от едно минало тоталитарно общество.

По отношение на съда. Мисля, че аз съм в пълно съгласие с изразените позиции преди време от министър Цветанов. Аз съм съгласна, че корупцията в съда е едно от най-страшните явления на нашия съвременен живот. Питам ви обаче дали сегашното приложение на създаване на специализиран съд допринася по някакъв начин за решаване на проблема с корупцията в съда? Мисля, че не. Мисля, че предложението, което правите днес, по-скоро създава условия да бъде заобиколен проблемът с корупцията в съдебната власт, като се създаде един паралелен съд, който ще бъде, предполагам аз, снабден с по-честни и по-компетентни съдии, отколкото тези, които ще правораздават, ако, не дай боже, един ден аз или продавачът на гевреци, който стои пред изхода на метрото, бъде съден. Днешното предложение не прави нищо за решаване на проблема с корупцията в съдебната власт.

Нещо повече, то го задълбочава, защото и министър Цветанов цитира на няколко пъти случая „Опицвет“. Аз ще ви припомня, че на първа и втора инстанция там бяха четени осъдителни присъди и чак на Върховен съд тези осъдителни присъди бяха компрометирани и съборени по един безобразен начин. Т.е. ако допуснем, че е вярна народната поговорка, че „рибата се вмирихва откъм главата“, и че ние нямаме никакви гаранции за ограничаване на корупцията във Върховния касационен съд, да създадем един специализиран съд, чиито решения след това ще бъдат подлагани на касационно обжалване пред ВКС, на практика не ни гарантира дори на йота промяна в положителна посока на ситуацията в момента.

Аз съм готова „Отворено общество“ да съдейства с всички средства, с които разполага в България, да бъде организиран един, първо, обективен анализ на това какви са причините у нас да няма осъдителни решения по дела от ключово значение и, второ, да се предложат конкретни мерки за преодоляване на корупцията в съдебната власт. За съжаление днешното предложение не съдържа нито нормална емпирична основа, върху която ние да разсъждаваме, нито пък предлага реални мерки за ограничаване на корупцията.

Няма да влизам в детайли и да разказвам рисковете, които са свързани и по отношение на върховенството на закона, и по отношение на защитата на индивидуалните човешки права от едно извънредно правосъдие. Мисля, че те бяха достатъчно добре представени от адвокат Доковска.

Ако сложите конкретно предложение на масата, ще имам възможност да развия всички възможности за нарушенията на правата.

Ще кажа само кои са държавите, които имат такъв съд.

Освен Италия, която има съд „Антимафия“ и продължава да има, за съжаление, и организирана престъпност, и няколко от бившите югославски републи-

ки, където също наличието на специализиран съд не е решило проблема с организираната престъпност, основно такива са били съдилищата извън Европейския съюз. Това са държави като Филипините, Индонезия, Конго, Сиера Леоне, където има такива съдилища. Аз смятам, че България по много показатели не принадлежи към тази група, и призовавам Народното събрание да не ни вкарва насилствено там. Благодаря ви за вниманието.

Искра Фидосова:

Благодаря Ви, г-жо Иванова. От неправителствения сектор заявка за изказване постъпи от г-жа Диана Ковачева от „Прозрачност без граници“.

Волен Сидеров:

Г-жо Фидосова, процедурно искам да се намеся. Съжалявам много, но госпожата, която до момента говори, каза, че говори в лично качество.

Извинявайте, но тук губим времето на страшно много хора, които представляват институции, парламентарни групи, политически сили. Аз не можах да разбера тази г-жа кого представлява. Тя каза, че представлява себе си. Ако на всеки даваме по толкова време, просто ще бъде абсурдно.

Искра Фидосова:

Благодаря Ви, г-н Сидеров. Аз също призовавам всички да спазват регламента. Тъй като беше отправен упрек и от нея към нас, че не са поканени достатъчно представители от неправителствения сектор – ние достатъчно рано обявихме на сайта на Народното събрание днешната кръгла маса и всички, които са проявили интерес, имат осигурен достъп до днешната дискусия.

Започваме с парламентарно представените партии и коалиции и тук предлагам да спазваме този ред, който досега сме спазвали – от голямата към по-малките парламентарни групи, ако не възразявате, разбира се. По този регламент проведохме и предишни кръгли маси.

От нашата парламентарна група на политическа партия ГЕРБ ние всъщност изразихме нашата позиция достатъчно подробно и ясно. Следва парламентарната група на Коалиция за България. Кой ще вземе думата? Г-жо Манолова, заповядайте.

Татяна Дончева:

Без да ме считате от парламентарната група на Коалиция за България, ще си позволя да задам два-три въпроса, като, разбира се, Коалиция за България ще се вмести във времето, което сте дали.

Искра Фидосова:

Г-жо Дончева, след като ми беше направена забележка и аз държа да спазваме регламента да не се изказват лични мнения, моля ви от името на пар-

ламентарната група да заявите – г-жа Манолова или г-н Янаки Стоилов, че само г-жа Дончева ще направи изказване.

Янаки Стоилов:

Ние в рамките на времето ще се изкажем.

Татяна Дончева:

Не, г-н Стоилов, аз в рамките на пет минути ще задам няколко въпроса.

Ваши превъзходителства, които не за първи път се ангажирате с политическа подкрепа на законодателни начинания, без никой да е виждал законопроекта, много трябва да бъдете щастливи, че чухте „Отворено общество“, което нито е правителство, нито е опозиция, за да се ориентирате, че не всичко, което ви се говори в най-общи шрихи, е така като детайли.

Аз ще ви задам само няколко въпроса във връзка с твърдението, че се постига бързина на съдебното производство. Защото това е една дискусия като че ли повече в професионална среда, макар да присъстват и медии. Бързината на един съдебен процес зависи от квалификацията на съдията и от качеството на делото, т.е. от съдържащите се в него доказателства. Ако делото е зле събирано откъм доказателства, дори най-квалифицираният съдия не може да направи бърз процес. Вероятно наистина проблемът е в досъдебното производство и начинът, по който се гледат мерки за неотклонение, и обстоятелството, че има драстично разминаване от това, което се твърди във вестниците, и онова, което се съдържа в папките и е доказателство, говори, че всеки един съдия ще има тежки проблеми да гледа бързо дело на съдебна фаза.

Вторият проблем е квалификацията на съдиите. България не може да си внесе съдии. Не е вярно, че няма специализация в момента, независимо дали тя е институционализирана, или не. Прокурорите от Градската прокуратура, които са натоварени с гледането на тези дела, имат задължението да гледат само тях. Това наистина създава ненормално натоварване на другите прокурори, но там всеки прокурор гледа едно дело.

Проблем на г-н Георги Колев е организацията на неговия съд. Но когато няколко началници на окръжни съдилища с лекота ни обясниха, че подкрепят този съд, защото част от най-тежките и най-дългите дела ще ги разтоварят, те ще могат да си организират работата по останалите дела с по-голяма лекота, някак си звучи държавно несериозно. След като 20 години търсим сграда на Софийския районен съд творчески и неуспешно, не знам защо искате да влезете в казус да търсите нови зали, нови сгради и нова администрация. Аз не знам защо г-н Пенчев каза, че административните дела, създадени по време на тройната коалиция, били голям съдопроизводствен успех. Защото, правейки 28 административни съдилища, от които само няколко имат нормални натоварвания, а останалите се чудят какво да правят за едни много прилични пари – админи-

страция, издръжка и т.н., в момента, в който се чудим как да издръжаме държавата, ми се струва, че не беше много държавническо. Ако сме държава, която си е надвила на масрафа, да си направим навсякъде само специализирани органи.

Каква специализация искате повече от наказателното право? Дори това, което е написано тук в суров вид, дава възможност на всеки грамотен юрист да вкара целия съдебен поток в този съд дори само защото прокуратурата може по свое усмотрение да ви квалифицира всяка дейност на поне две лица като организирана престъпна група. Между другото масова практика е прокуратурата да тика квалификацията с организираната престъпна група за щяло и нещяло.

Добре, какви са ви спирачките, за да кажете какво ще гледа този съд? Защото тук може да се гледа всичко само от усмотрението на прокурора да сложи организирана престъпна група. А че накрая няма да излезе това като присъда, няма никакво значение. В тази специализация наистина случайният подбор на делата не може да се абсолютизира. Но започнете с отделения в рамките на общата процедура. Не натоварвайте държавата с излишни разходи. Ако Софийският градски съд не иска да слага по двама-трима съдии в кабинет, им отделеете друго място. Ако смятате, че не ви стигат зали, вземете някой остатъчен киносалон, както е било след Девети септември.

Но това, което се предлага – не искам да навлизам в темата на г-жа Доковска и на неправителствения сектор, защото ще навлезя извън тази зала. Това, което се вижда тук, е, че вие дори твърденията за ускоряване на съдебната фаза, която не ви е проблем, няма да постигнете. Няма как дела с рехави доказателства и с едни и същи съдии да постигнете ускоряване на процеса. Дали Сотир Цацаров ще заседава в Пловдив, или в този съд, той ще гледа толкова бързо, колкото може.

Янаки Стоилов:

Само няколко изречения, уважаеми госпожи и господа.

Както стана ясно от представените идеи, те допускат възможност това, което се нарича специализация, да бъде не само според съставите, по които се повдига обвинението, но и според качествата на субектите, които ще бъдат обект на този процес. Най-малко в рубриката „и други“, а, видяхме, и някои от изказванията напълно допускаха тази възможност.

Аз задавам още един въпрос. Ако наличието на организирана престъпна група е достатъчно основание да се отиде към този специализиран съд, как ще направите разграничение между групата, която се занимава с пране на пари, и тази, която се занимава с кражба на метали, ако е достатъчно създаването на организирана група, която е субект на престъплението?

Според мен вие давате един сигнал, който за част от обществото може да изглежда добър, но за голяма част от гражданите той ще бъде обезкуражаващ.

Защото повечето от престъпленията, които засягат българските граждани, ще минат на втори план в рамките на общото наказателно правосъдие, което може да не е толкова бързо, което може да не е толкова обективно, и по този начин вие се отклонявате от един друг необходим ангажимент – ускорената работа по нов Наказателен кодекс, който трябва да разграничи различните видове престъпления и тогава той сам да се превърне в един от инструментите, които да фокусират по-голямо внимание върху организираната престъпност и корупцията.

Също искам да апелирам към министъра на вътрешните работи и министъра на правосъдието, преди да преминат от идеите към предложенията, когато са в състояние да изготвят законопроекта, ако тази идея продължава да се поддържа, тя да бъде консултирана освен с широк кръг специалисти в страната, и с Венецианската комисия като специализиран орган на Съвета на Европа. Защото само преди няколко дни в Парламентарната асамблея на Съвета на Европа беше гласувана резолюция. В един от текстовете – аз не крия, че бях активен участник в тази дискусия – се констатира фактът и се изрази съжаление, че българските власти са приели промените в Наказателния кодекс и в Наказателно-процесуалния кодекс без такава консултация. Но задачата за консултиране по тези въпроси остава актуална. Моят апел е в такава деликатна материя, която обсъждаме – за границата между специалното правосъдие и тяхното преминаване, да бъде наистина в един много открит и професионален диалог.

Накрая аз смятам, че днешната дискусия, тъй като е фокусирана върху юридическата проблематика и наказателните мерки, пренебрегва много важен аспект на противодействието на корупцията специално. Това, че нашето законодателство извън наказателните средства продължава да бъде твърде толерантно и твърде малко специализирано за предотвратяване на финансовите измами. Едни въпроси, които все по-широко се обсъждат в Европа, но аз не знам дали поради липса на капацитет, или заради липсата на воля в продължение вече на години, включително и при днешното управление, тези въпроси упорито се отбягват.

Само за пример ще посоча по-стриктната регулация на финансовия и банковия сектор, ограничаването на достъпа на офшорни фирми до опериране с европейски и национални средства и други въпроси, които, ако не бъдат решени, условията за злоупотреби в тази област няма да бъдат избегнати. Затова според мен ние трябва да фокусираме вниманието си върху общия антикризисен контекст върху все по-голямата роля на финансовия сектор, който да може да се самозадоволява, вместо да работи за икономиката и за гражданите, и в този план да прецизираме наказателните мерки, но не само в търсенето на решения, които фокусират проблема повече върху съда вместо върху досъдебното произ-

водство. Защото мисля, че в областта на наказателното противодействие и на медицината без ясна диагноза никакво успешно лечение не е възможно. Благодаря.

Така че Коалиция за България поддържа категоричното противодействие срещу организираната престъпност и корупцията, но, подчертавам, особено в сегашната ни роля на опозиция ние настояваме това да става със строги законни средства и по законни пътища, за да не се допусне злоупотреба с наказателния процес за други цели. Благодаря.

Искра Фидосова:

Благодаря Ви, г-н Стоилов. Г-жо Манолова, аз мисля, че мина времето. Но вие така пожелахте. Много ви моля в рамките на една минута.

Мая Манолова:

Уважаеми колеги, очаквахме тази идея да бъде облечена в законодателна форма, защото малко трудно се води съдържателна дискусия въз основа на общи текстове и на устни обяснения. Най-малкото, ако беше предложен конкретен законопроект, щеше да бъде ясен въпросът с авторството и въпросът за отговорността, тъй като, както става ясно, подобна идея за създаването на специализирани съдилища не фигурира нито в програмата на ГЕРБ, нито в стратегията на правосъдното министерство. Няма как една такава идея да се крие зад препоръки на Европейската комисия, зад експерти или зад народни представители. Не е сериозно очакването, че вносител на подобни идеи ще бъде депутатът Анастас Анастасов.

Освен това, ако имаше разписани текстове, най-малкото щяхме да си отговорим на въпроса какви точно ще бъдат тези съдилища. Защото в тази стратегия, която ни е раздадена, между другото я получихме непосредствено преди тази дискусия, много общо е дадена подсъдността на тези съдилища. Примерното изброяване на съставите на престъпления и най-вече добавката „и други“ наистина навява на мисълта, че тук специализацията ще бъде по предмета на престъпления, но и по субект, а именно по качеството на лицата, които ще бъдат съдени от тези съдилища. Очакването – това, което прозвуча в пресата и тук, са кметове, депутати, министри и пр. представители на опозицията.

Ако бяхме видели разписани тези текстове, тук щеше да може да се направи една преценка наистина за какви съдилища става дума – дали за специализирани, или за извънредни, за какви процедури. В тази концепция е казано не специални, а специализирани, дисциплиниращи, и за да може да се направи една оценка доколко конституционособразни са такива предложения. Защото иначе притесненията са сериозни. След приемането на извънредно законодателство, особено след последните промени в Наказателно-процесуалния кодекс, създаването на подобни съдилища наистина създава притеснения за ед-

на опасна стъпка. Още повече предвид и възможните аналогии от новата българска история. Ако си спомним законодателството от 1922–1923 г. и от 1945 г. със създаването на специализирани...

Димитър Лазаров:

Г-жо Председател, извинявайте, но ще направя забележка по начина на водене на това заседание. Очевидно колегите са свикнали от миналата година на по три изказвания. Мисля, че достатъчно професионално и юридически се поставят тук нещата, за да правим политически изказвания.

Искра Фидосова:

Благодаря Ви, г-н Лазаров.

Уважаеми дами и господа, само ще направя една вметка с две изречения.

Когато презентирахме нашата идея, ние казахме, че това е рамката и концепцията. Аз смятам, както и моите колеги, че за да предложим облечени в законова форма или законодателна рамка тази концепция и идея, първо трябва да има широко обществено обсъждане. Именно това направихме днес. Това е първата стъпка. Нека да чуем мненията, нека да дойдат предложения от всички вас и тогава да седнем и обсъждаме конкретни текстове, както каза г-жа Манолова.

Имат думата представителите на парламентарната група на Движението за права и свободи. Г-н Местан, заповядайте.

Лютви Местан:

Благодаря, г-жо Фидосова.

При толкова много уточнения, които предшестваха изказването ми, аз наистина ще покрия изискването за кратко изказване. Правя обаче две бързи уговорки.

Първата, че ни се налага да изразим отношение към идеи, които в цялост ни се представят едва на днешния форум.

Втората уговорка е относно особеното звучене на някои изрази, които чуваме. При целия ми усет за метафората, аз имам проблем да възприема дори метафоричното осмисляне на съдиите като войници. Най-малкото, защото се поражда още един въпрос – наборни или наемни? И това въобще не е самоцелна закачка, а има пряко отношение към основния проблем.

Основният проблем бе дефиниран още при първото изказване, след като чуваме доклада на г-н Анастасов. Направи го главният прокурор. Неговата пристрастност е разбираема, без, разбира се, да е задължителна. Но дори от позиция на разбираемата си пристрастност той наистина ясно дефинира основния проблем – за разликата между специализиран и специален извънреден съд. Защо още първото изказване постави този въпрос? Изглежда, защото той наистина е реален. Изглежда, има съмнения, не знам доколко основателни. Те

или трябва да се разсеят, или да се вземат предвид при вземане на окончателна политическа позиция по този въпрос. Но има съмнения.

Трябва да разискваме разликата между специален и специализиран съд най-малкото защото, изглежда, има риск, ако не като първа стъпка, а впоследствие като втора, с последващи изменения на наказателните закони, изградената институция на специализирания съд да се изпълни със съдържание, което да го трансформира в специален. Тези страхове, тези съмнения трябва да бъдат категорично разсеяни. Не чуваме убедителни аргументи, че нямаме основание за тези притеснения. Затова ясната ни политическа позиция е следната.

Противодействаме, при това решително, на организираната престъпност и на корупцията, но това да става чрез създаване, ако трябва, на допълнително укрепване на капацитета на специализираните състави, които вие днес нарекохте отделения. Благодаря за вниманието.

Искра Фидосова:

Благодаря, г-н Местан. Г-н Бисеров, заповядайте.

Христо Бисеров:

Уважаеми дами и господа,

Движението за права и свободи не може да подкрепи този проект, защото той отново ни изправя пред дилемата да избираме между права и свободи и сигурност. Това е един подход, който е абсолютно погрешен и който не решава никакви проблеми. Когато народното представителство бъде поставено да избира между правата и сигурността, това означава, че има опасност сигурността да е за сметка на свободата.

Впрочем ние сме на становище, че вече Народното събрание извърши редица такива промени в разни законопроекти, при които свободата беше накърнена, както и правата на гражданите – в името на сигурността.

Колкото и да е първичен този документ, веднага забелязвам тази тенденция, изразена в идеята за предложение за промени в НПК. Фактът, че на един вид съд се дава приоритет пред другите съдилища, вече означава засягане на права и свободи. Т.е. онези права и свободи, които трябва да бъдат защитавани в другите съдилища, вече са на заден план.

Идеята частните обвинители и гражданските ищци да не се допускат в тези процеси е накърняване на човешки права. С какво тези частни обвинители и граждански ищци... защо трябва да ограничаваме техните права спрямо правата, които имат в нормалния наказателен процес? Още повече, колеги, вие знаете каква е разликата да водиш дело като граждански ищец в наказателен процес. Тя е огромна. Защо свидетелите и вещите лица трябва да се явяват преимуществено в заседанията на този съд, ако имат ангажменти в друг съд? Там правата на участниците в процеса по-малки ли са, по-малко значими ли са?

Обръщам внимание на тези неща не защото не могат да бъдат коригирани, а защото са още тук, на първата фаза. И защото още на първата фаза чуваме идеите за обхват върху чл. 35 от НК. Чуваме аналогия „съдиите – войници“, че военните съдилища могат да станат специални съдилища. Т.е. това, което искам да кажа, е, че дефектите, които откриваме, не са просто несъвършенства. Те са тенденцията, която ще следва този процес.

Нека да не си въобразяваме, че ще има широка обществена дискусия. Защото, уважаеми колеги, истината е, че парламентарното мнозинство желае да приеме тези промени в закона до началото на лятната ваканция на Народното събрание и до началото на съдебната ваканция. Няма как в рамките на два месеца да се проведе широко обществено обсъждане.

Искам да изразя удовлетворението си от факта, че г-жа министърката на правосъдието днес в своето интервю заяви, че работата по НК остава на втори план. Ясно защо. Защото на първи план излиза работата по специалните, а не специализираните съдилища. Благодаря ви.

Искра Фидосова:

Благодаря, г-н Бисеров. От парламентарната група на партия „Атака“. Заповядайте, г-н Нотев.

Явор Нотев:

Аз ще взема отношение, след което г-н Сидеров ще заяви позицията на партия „Атака“.

Уважаеми дами и господа, ще бъда съвсем кратък, което съответства на нивото на материалите, които имаме на разположение като повод за разговор, разсъждения досежно това дали е налице тази опасност, за която, не зная защо, заговорихме преимуществено в настоящия дебат, и какво е нашето отношение към рисковете, които крие въвеждането на тези специализирани магистратури. Имам предвид, че всъщност на съдилищата ще съответстват специализирани структури на прокуратурата и на разследващите органи, включително и следствие.

Искам да обърна вниманието ви на това, че както привържениците на тази идея, така и нейните противници изходиха от една оценка, която предизвиква дебат в насока оптимизиране на работата на съдилищата. Няма никакво съмнение, че никой от участниците в този дебат не оцени еднозначно високо работата, която е извършена в посока борба с организираната престъпност. Ето защо виждам разликата в следното.

Опонентите на идеята за въвеждането на специализирани съдилища като че ли изпревариха преодоляването на тази граница, за която вече споменах, и акцентираха върху опасностите от нарушаване на човешки права и злоупотреба с права, които биха дадени на такива структури с една добра идея – да се борят с

организираната престъпност, но впоследствие обективират тези свои действия по начин, който засяга човешките права. Струва ми се, че априори такава идея не би следвало да залегне и да остане в основата на законодателните решения. И в тази насока партия „Атака“ заявява готовността си и твърдото си намерение да отстоява правата на гражданите, да не допусне решения, с които да се нарушат тези права.

В същото време обаче няма никаква логика, никаква обоснована причина да не се обсъдят предложенията, които са днес на нашето внимание, и да не се заяви подкрепа за тяхното реализиране въз основа на следното.

Решенията се основават на текстове от Конституцията на Република България. Споменатите закони са действащи закони – Наказателно-процесуалният кодекс и Законът за съдебната власт. Забележете, не става дума за приемане на извънреден закон или за някаква непозната процедура, която следва да бъде въведена в нашето съдопроизводство.

Инструментариумът, който се предоставя на разположение на специализираните съдилища. Става дума за едни конкретни действия, които те биха могли да извършат наистина в посока на ускоряването на процеса и подобряването на работата по събиране на доказателства, съответно тяхната оценка и произнасяне – такава, каквато е основната им задача и сега. Говоря за едни крайни срокове, които са фиксирани за произнасяне на съда, довеждане, включително на свидетелите, и тяхното явяване при първо призоваване. Това е способ и начин, който и сега е познат.

Предпочитанието, което трябва да заявят участниците в този процес – адвокати, свидетели, тогава, когато имат едновременен ангажимент. Става дума за един регламент, който би следвало дори да обслужи, включително и съдебните състави, които са били пренебрегнати така, че да могат точно и коректно да преценят дали е имало налице уважителна причина и съответно да не прибягват до никакви по-сериозни санкции.

Струва ми се, че тези разпоредби, тези решения на конкретни проблеми, които действително спъват съдопроизводството, те могат да звучат много конкретно и елементарно, но така или иначе в голямата си част това са едни причини, които стават повод за отлагане на дела и спорове. В крайна сметка те намират своето добро решение тук.

Неоснователно е притеснението, че специализираните съдилища ще бъдат тези, които ще осигурят бързина за едни дела и решаване на проблемите на едни граждани за сметка на други. Поставянето им на самостоятелен коридор, на самостоятелно разглеждане би следвало да означава отпусване на програмата на тези съдилища, които ще имат възможност да разгледат по общия ред други казуси, квалифицирани по други състави, което означава бързина и за останалите дела.

Ако тръгнем с презумпцията, че всъщност в тези специализирани структури ще работят хора, които ще са готови да променят професионалната и човешката си съвест така, че да изпълнят поръчкови задачи, то тогава наистина ние сме обречени в идеята си да реформираме по какъвто и да било начин съдебната система. Тогава отговорът би бил да закрием магистратурата и да потърсим някакво решение с внос на съдии отвън, подобно на начините, по които се решават едни непреодолими противоречия в други сфери на обществените отношения. Но доколкото намираме, че налице е възможност да се гласува доверие към сега действащите магистрати в огромното им мнозинство и че решенията могат да бъдат национално отговорни, решения, за които да носим отговорност и ние, законодателите, аз в сътрудничество с колегите и от Правната комисия, и в сътрудничество, разбира се, с депутатите от партия „Атака“, в чиято парламентарна група съм в този парламент, ще направим всичко, което е необходимо, първо, за да се постигнат целите, които са заявени, и, разбирам, общо приети, и второ, за да се подчертаят и скрепят гаранциите за това, че в преследването, в илюстрирането на тези цели няма да се допуснат нарушения на Конституцията, на българските закони, такива, каквито са, и човешките права в един по-общ план, за които достатъчно се говори.

Искра Фидосова:

Благодаря, г-н Нотев. Г-н Сидеров, заповядайте.

Волен Сидеров:

За съжаление тази кръгла маса се превърна в поле на политическа пропаганда и лобистки интереси. Това впрочем е логично, защото при такива важни въпроси веднага се оформят две групи, два отбора – отборът на тези, които са били по някакъв начин свързани с организираната престъпност, която ние сега обсъждаме, и мерките против нея. А това са: управлявалите досега партии – всички до една до 2009 г., адвокатски състави, представители на съсловия, които са стояли и защитавали тази организирана престъпност. Разбира се, всеки има право на защита. Компрометирани организации като „Отворено общество“. Извинявайте, но аз отказвам категорично да слушам наставления от организация, чийто патрон е олицетворение на финансови спекулации, пране на пари и укриване на доходи от американската държава – небезизвестният Сорос. За мен това е неприемливо. Както и представители на новообразувани движения, които под чадъра на БСП в момента се изказват, като г-жа Дончева, която дойде единствено да си направи своя PR и напусна, както видяхте.

Аз искам да видя нещата в основната тема – организираната престъпност. Организирана престъпност в една държава не може да съществува без политическо покровителство, без покровителство от страна на служители в митни-

ци, МВР, прокуратура и съд. Всичко това го знаем, нали! Иначе досега нямаше да съществува, ако всичко си беше на мястото, такава престъпност. Никои не може да се убеди, че една-две-три или пет банди могат да владеят цяла държава и тя да не се справи с тях, ако нямаме корупция в тези институции, чиито представители присъстват тук.

Второ, организираната престъпност не може да съществува без финансова база.

Затова ние сега тук сме се събрали като представители на едно ново управление в лицето на управляващата партия ГЕРБ, избрана точно защото не е била досега управлявала, замесена в корупция и замесена от пипалата на този октопод, който в момента е в ареста. И партии, като партията, която аз представявам, също така незамесени в корупция и организирана престъпност и в ограбването на държавата чрез управлението си.

Подчертавам тези два фактора като много важни, защото това е разделителната линия, по която се оформиха двата отбора. Тези, които сега се опасават от въвеждането на нови мерки, са хората, които се страхуват, че могат да бъдат подведени под отговорност, защото те много добре знаят, че през годините са били покровители на тази организирана престъпност – и отляво, и отдясно. И тези, които протестират от страна на разни организации, защото те обичат да ловят риба в мътна вода.

От другата страна е отборът на тези, които искаме да се справим с тази организирана престъпност, които отчитаме, че сега е дошъл моментът да го направим – този момент е исторически, и които разбираме, че това, което започна управлението на ГЕРБ, премиерът Борисов и кабинетът, който той състави, и министър Цветанов, който присъства тук, справянето с тази престъпност досега не беше виждано през целия преход – толкова ефикасно, толкова бързо поставяне на място на цели престъпни групи, които раждаха много тежки престъпления.

Пред нас стои въпросът: ще продължим ли да се справяме с този октопод, или ще дадем крачка назад, за да изплува той и да се върне в своите преплетености във властта, служби, полиция, прокуратура и съд? Аз съм категорично за това да продължим да се справяме с тази престъпност и затова нашата парламентарна група ще подкрепи тази мярка и следващите, които са необходими, защото тук някой много правилно каза: да, това е необходима мярка, но не е достатъчна. Следващите мерки, които трябва да се предприемат, трябва да продължат този процес на изчистване на съдебната система, защото, за съжаление, аз тук не чух от нейните представители какво самата система е предприела за справяне с гнилите елементи в тази система. Тук много метафори се употребиха и аз ще продължа. Аз не чух представителят на Висшия съдебен съвет да

каже как продължи вътрешното разследване след скандалите с нашумелия Красьо Черния, от което стана ясно, че има намеса, че има брокерство, има кадруване, което е от полза точно на тази организирана престъпност. Не разбрахме какво точно е направил Висшият съдебен съвет в тази посока, как се е самоизчистил. Ако тази система не го направи, ние рискуваме в тези специализирани съдилища да отиват хора, които вече са корумпирани. Тогава става още по-лошо, става още по-страшно – вместо ускорено и по-ефективно правораздаване, ще получим една посока надолу.

Освен това ние тук говорим за специализирани звена. Може би всички го пропуснаха това. В досъдебния процес на правораздаването, което е много важно, защото това идва от практиката. Защото тези предложения идват от практиката, от изпълнителната власт – от вътрешното министерство и от правосъдието, разбира се, можем да зададем въпроса защо досега предишни правителства не посочиха, не потърсиха такива пътища, защо не предложиха такива идеи. На всички е ясно, че тези специализирани съдилища и състави не са нито извънредни, нито пък са някакъв вид извънконституционни мерки, а са абсолютно в рамките на Конституцията и на правовата държава. Това е ясно на всички тук. Защо тогава трябва да се спекулира? Може би, за да се даде материал на журналистите да напишат поредната си страхова порция да хвърлят към публиката, защото това е „вкусно“ за медиите – че се задава извънреден режим, полицейщина и още нелепости, които ги слушаме от хора, свързани точно с тази престъпност.

Правя това просторно изложение, г-жо Фидосова, защото е много важно да се разграничи кой говори, когато говорим по тези въпроси, кой къде стои, на коя страна и от кой отбор – на добрите или на лошите.

Аз претендирам, че сме от отбора на добрите. Казвам, че трябва да се продължат тези мерки и „Атака“ не само подкрепя, а настоява за по-радикални мерки, които да съкратят този път, който ние всички искаме да се случи – поставяне на място на организираната престъпност и най-вече прекъсване на възможността тя да се храни от политическите среди и финансовата база. Ето, това е следващата идея, която трябва да внесем – да се направи удар по финансовата база на организираната престъпност. Защото сега „октоподът“ е в ареста, обаче неговите милиони са някъде, където не знаем, и те работят. Те купуват хора, те работят в полза на октопода. Трябва да помислим как да бъде по-ефективно това лишаване от финансова опора. Направим ли го това, ще видим, че тази престъпност, за която толкова много говорим, всъщност е нещо много, много посредствено.

Благодаря ви за вниманието.

Искра Фидосова:

Благодаря Ви, г-н Сидеров.

От парламентарната група на Синята коалиция г-н Костов, заповядайте.

Иван Костов:

Аз съм улеснен, защото Синята коалиция е единствената формация, която влезе в Народното събрание, записвайки в своите програмни документи развитие на специализираните съдилища като форма за подобряване на българското правораздаване, и от тази гледна точка сме поне 10 месеца преди всички останали. От тази гледна точка искам да дам допълнителни аргументи. Защото според мен в много отношения неправилно се разбира естеството на идеята.

Наистина вие дължите и всички ние дължим ясна дефиниция за коя организирана престъпност и корупция става въпрос, тъй като наистина е възможно такова широко тълкуване на понятието, че една значителна част от делата да отидат в този специализиран съд. От тази гледна точка трябва много да се работи. Тази дефиниция се нуждае от много сериозно обсъждане, има различни доводи и много грешки, както се чува, които веднага изопачават идеята, но е възможно да се даде такава дефиниция за организирана престъпност, която е с висока степен на опасност. От тази гледна точка съществуването на организираната престъпност като паралелна власт, това е най-силното изкривяване и най-силното увреждане на правата и на свободите на българските граждани и в това отношение държавата е в правото си да вземе абсолютно всички мерки. Тук аз мисля, че няма да се делим на добри и лоши, на по-добри и най-добри или на защитници на тезата за сигурността и тезата за свободата и правата на хората.

Второто нещо, което според нас трябва да се случи, е да определим ясно целта на заниманието. Идеята според нас цели възпирането и противодействието на организираната престъпност да става с присъди, а не без присъди, и ако може за няколко месеца наистина да се повиши временният резултат. Временният резултат – обединените усилия на Министерството на вътрешните работи и на прокуратурата заедно със следствието, които са в състояние да дадат, но това ще бъде само временен резултат, който при това ще съдържа опасността от обратна реакция, в случай че се провалят повдигнатите обвинения срещу сериозните престъпни групи. От тази гледна точка считам, че трябва добре да развием тази идея, защото това е сърцевината на желанието на авторите, аз така разбирам. Ако това е желанието, това трябва да бъде подкрепено във всички случаи. Защото не може противодействието на престъпността да се крепи на плещите и на куража на министъра на правосъдието, на министъра на вътрешните работи и на главния прокурор. Трябва да има присъди. Т.е. цялата съдебна система трябва да завърши усилието и да отговори на тази престъпност.

Следващото нещо. Аз не считам, че бързината тук е съществена. Ние бъркаме, ако поставим бързината на първо място. Бързина да, но най-същественото е ефектът от противодействието на организираната престъпност. Това, че тези дела са с висока обществена опасност, че стават достояние на обществото, че хората ги следят, че всички изваждат възпитателния ефект от тези дела. Това трябва да бъде ясно.

Второ, трябва да стане ясно, че държавата е в състояние да види всички престъпления. Т.е. в състояние е да разкрие престъпления, дори замислени и извършени от много интелигентни престъпници – хора, които са в състояние с висока технология, с много сериозно ноу-хау за разбиване на процеса. Държавата трябва да показва, че е в състояние да премине по същия път на извършеното престъпление и да покаже цялата съдебна система, че е в състояние да възстанови това нещо, т.е. в състояние е да осуети такава престъпна дейност. От тази гледна точка има изключително силно превантивно значение за всички. Тук се споменаха и аз не искам да споменавам категориите на политици, държавни служители и пр. Изключително силно превантивно значение има, ако се знае, че държавата извършва това, в състояние е да го извърши, в състояние е да реконструира дори най-сложните престъпления, да ги проследи и да ги накаже. Ако това е така, тогава всеки по свършено различен начин ще изпълнява служебните си задължения. Това ще означава, че хората, които са на високи длъжности и които са властта, ще имат силен респект от това, че ще има специализирани действащи състави, които са в състояние да осъществят това нещо. Не бързината, а сложността, разстановката, разкриването докрай на много сложни престъпления. Например извършено престъпление – данък добавена стойност, стотици милиони левове са укрити, това е нещо, което си заслужава.

Отивам на следващото възражение. Било скъпо. Да, скъпо е да има такива специализирани съдилища, но щетите, които нанася тази организирана престъпност с висока обществена опасност, са също несравнимо повече, отколкото това, което може да причини един престъпник или някаква група престъпници, занимаващи се с битови престъпления. От тази гледна точка държава, която не е в състояние да заделени ресурси, да отдели време, за да се защити от такива престъпления, тази държава не е в състояние да поддържа институциите на държавността на страната. От тази гледна точка ще имате пълна подкрепа, ако вървим в тази посока.

Аз разчитам, че има няколко положителни ефекта от тази дискусия.

Първо, трябва да се вземе отношението на министъра на правосъдието. Тези идеи няма да сработят, изобщо няма да се превърнат в положително законодателство, ако не срещнат пълната подкрепа на министъра на правосъдието и ако не се направи паралел със самите идеи за завършване на реформата в съдебната система. Всъщност това е друга страна, друг поглед на Народното

събрание. Тя би трябвало така да гледа на тези идеи, към проблемите, които би трябвало да реши. Защото аз веднага ще кажа – никакво доверие нямаме и специално тези, които аз представлявам тук на тази маса, въпреки че никак не съм съгласен някого да представляваме, но щом сядаме на една маса, всички сме равни и всички участваме еднакво в дискусиата. Затова една забележка по начина на водене на дискусиата. Въобще не ми хареса този начин, по който служебно се раздаваше думата. Щом сме седнали на тази маса, всички сме равни.

Министърът на правосъдието трябва да ни гарантира, че Висшият съдебен съвет, който ще функционира, няма да назначава членовете на така посочения модел от специализирани органи на следствието, прокуратурата и съда по начина, по който е ставало от времето на онези телефонни обаждания на Красьо Черния. Защото, ако тези хора продължават това нещо, просто мизата за назначаване в тези специализирани органи ще е много висока. И тъй като няма никаква гаранция, ясно е, че това, което се предлага като идея, трябва да сложи много силна подкрепа в идеите за реформа на съдебната власт. Защото това може да се окаже сърцевината и успехът на начинанието.

И още едно нещо положително, което исках да изтъкна. Дали има специални процедури и присъди срещу организираната престъпност, как се води едно такова дело и как се наказват – и сега в законодателството (и в НПК, и в Наказателния кодекс) има елементи на използване, въпреки че почти никой не е използвал тези елементи, които дават възможности да бъде атакувана от прокуратурата и да бъде осъдена престъпна група с висока степен на опасност. Затова не е това проблемът има или няма. Ако има, те трябва да бъдат усилены. Идеята е, че щом започва да се мисли за специализирания съд и за неговото функциониране, за него ще се направят допълнителни усилия да се опишат процедури в наказателния процес, трябва да се пипне и в Наказателния кодекс, за да се гарантира, че не само се създава институцията, но тя ще действа и по правилата. Разбира се, тези правила трябва да са общи – да са едни за цялата съдебна система.

Накрая за нуждата. Нуждата е малка. Така изглежда в момента – малка нужда, но като са смачкани двайсетината големи силови престъпни групировки, които тероризираха страната. Да, малка е, защото се притискат до стената с действия срещу тях, защото са парализирани, защото в момента не могат да се разгрънат. Но това в никакъв случай не означава, че не бива да има специализиран съд. Може да е малък, може да няма много работа, може да е наистина така дефинирана сферата на неговия обем, че да го превръща наистина в средство, което да наказва престъпността с висока степен на опасност. Аз казвам – не е това причината. Защото утре, ако тези двайсетина престъпни групировки в един друг състав се реставрират и се рестартират, вие веднага ще разберете за какво става въпрос. И аз се удивявам как може тук да има хора, които като че ли не

обитават България и се чудят какво е било примерно преди десетина месеца. Беше точно това, заради което хората гласуваха. Те гласуваха да дойде управление, което да приключи с тази работа. От тази гледна точка силно подкрепям идеята да има специализиран съд, без да отнема задачите на останалите съдилища. Защото това даже не е необходимо.

И може би съвсем накрая искам да кажа, че ако проблемът е в самата съдебна власт, това, което най-много трябва да се направи там, това са реформите, които ние чакаме от министъра на правосъдието да предложи на правителството. Това може да е най-важното. Защото много от нещата, които бяха споменати – пасивни, неработещи съдилища, малко градове, обезлюдяващи села и области на страната и т.н., всичко това лишава държавата от ресурси и заедно с това няма ефикасно противодействие на престъпността.

Ще подкрепим, ще участваме в разработването на тази идея и искаме да се стигне до демократичния начин на възпиране на престъпността чрез присъди, произнесени и одобрени от всички органи на държавата, включително от Върховния касационен съд.

Искра Фидосова:

Благодаря, г-н Костов. Давам думата на г-жа Маргарита Попова, министър на правосъдието. Г-жо Попова, заповядайте.

Маргарита Попова:

Благодаря на колегите от парламентарната група за това, че организираха тази дискусия.

Уважаеми народни представители,

Уважаеми колеги,

Ваши превъзходителства,

Аз не знам кой и какви забележки има по начина на водене на днешната дискусия, но при всички случаи е важно министърът на правосъдието и Министерството на правосъдието да вземат отношение по дебата, който е изключително важно да бъде проведен не само защото ние предвидихме такъв дебат в нашата нова и пространна всеобхватна Стратегия за продължаване на реформите в съдебната система.

Моето верувам като магистрат от много дълги години е, че в основата на професионализма на магистратите лежи специализацията по тематиката, по която те работят. И аз последователно поддържам тази идея, поддържам я и сега като министър на правосъдието. Затова дискусията за създаването на специализирани структури в досъдебното производство и създаването на специализирани съдилища намирам за много важна, за изключително важна, за изключително навременна и се радвам, че една малка стъпка вече, един детайл от нашата Стратегия за провеждане на съдебната реформа започна днес и тук, в българ-

ския парламент. Ние открихме заедно тази важна дискусия за създаването на специализиран съд.

Искам да кажа няколко думи за това, че може би щеше да е по-добре, ако бяхме направили един кратък преглед за това от колко време и не са ли специализираните съдилища наша национална традиция. От Търновската конституция има специализирани съдилища в българската съдоустройствена система. Специализираните съдилища ги имаше и по Конституцията от 1971 г., и след 1971 г., има ги и сега като възможност в Конституцията, където простичко е казано, че е възможно да бъдат създавани специализирани съдилища. Това се прави със закон. И не е възможно, и се забранява да бъдат създавани извънредни съдилища. Това е така в нашата най-нова и демократична Конституция, защото, както съм казвала и съм повторила и в днешното интервю – специализираните съдилища и извънредният съд са две ценностни системи. Едната ценностна система категорично отрича другата. И може би тук, на тази маса трябваше да се започне с анализ на извънредния съд, който е бил структуриран и е функционирал след Девети септември 1944 г., да се види неговата същност, да се видят неговите функции, да се види начинът, по който са подбирани кадрите, процедурите, по които са работили, за да може много лесно да се направи разликата между извънредния съд и темата и идеята, която е подложена на дебат и на дискусия в днешното достолепно събиране на едно място на магистрати, политици, наши колеги от страните – членки на Европейския съюз, и медии, защото дебатът е важен. Дебатът е ключов. Така че освен този преглед на нашата национална система, може би беше добре да се направи и един преглед на специализираните съдилища, които функционират в момента в различни европейски държави – членки на Европейския съюз, и да се види как и защо те са създадени, по какви процедури функционират, какви са техните цели и какъв е техният ефект.

Аз подкрепям горещо днешния дебат. Ще подкрепя горещо създаването на специализиран съд, като искам да направя няколко много важни уточнения. Разбира се, че не бързината е единствената и най-важната цел, за да бъде създаден специализиран съд. Не може изобщо да се спори по въпроса какво нещо се поставя в центъра на дебата. В центъра на дебата е изключено да бъде поставен въпрос за изключителност на ситуацията, за да бъде създаден специализиран съд. Когато е имало изключителност на ситуацията след Девети септември 1944 г., уважаеми колеги, е създаден извънреден съд. Не е нужно да чакаме изключителност на ситуацията.

Като министър на правосъдието аз ще допълня колегата Анастасов и ще кажа, че идеята трябва да бъде преформулирана по цели и като основни цели за създаването на специализирания съд, а не на специалния и на извънредния съд, като основни цели трябва да бъдат маркирани две основни неща: първото

нещо е качествено правосъдие и втората основна цел, която ние преследваме със специализираните съдилища и би трябвало да преследваме с нея, е въпросът за концентрацията на отлични специалисти на едно място, които да са способни да раздават качествено правосъдие. Това са двете най-важни неща. Това са грандиозните и големите цели, на които е подчинен дебатът на нашата днешна среща.

Министърът на правосъдието няма да подкрепи идея и законодателни проекти, в които на първо място се извежда бързината на процеса. В случая това не е първична и първостепенна цел. Първичната и първостепенната цел на мен и на моите колеги, които представиха днес идеята, е качествено правосъдие и концентрация на отлични специалисти на едно място. Това са двете неща, които за мен и за моя екип са важни в подкрепа на идеята за днешния дебат. И не изключителност на ситуацията. Изключителните ситуации раждат извънредни съдилища.

Тук се каза и нещо друго – че е необходимо проучване на това колко дела има, как са приключени, каква е криминогенната обстановка, и едва тогава да се направят такива предложения за създаването или несъздаването на специализиран съд. Аз съм склонна да приема такова твърдение, че такова проучване на този етап, когато днес провеждаме този дебат, когато такова солидно проучване няма, може ли, когато няма такова проучване, да направиш извод, че понеже няма такова проучване, дебат за създаване на специализиран съд не е необходим. Естествено, в такова твърдение липсва логика и ангажимент към днешния дебат.

А реформите се правят, колеги, с можене, с амбиция и с мотивация, с участие. А участие ли е да кажеш – няма да провеждаме такъв дебат, това нещо не е добро и нямаме нужда от специализиран съд. Имаме нужда от дебат, имаме нужда от специализиран съд, защото имаме нужда от създаване на професионалисти в съдебната система, които да могат да работят така, че обществото да е спокойно, държавата да е сигурна и да просперира. Т.е. имаме нужда от стабилна съдебна система, защото през нея минава икономиката, през нея минават инвестициите, през нея минава абсолютно всичко. Третият стълб на държавата е съдебната система, освен финансите и Министерството на вътрешните работи. Съдебната система е третият стълб на държавата. Ако ние него не го укрепим по всички позволени от закона начини за качествено правосъдие и за концентрация на отлични специалисти на едно място, държавата няма да бъде стабилна и няма да бъде сигурна.

Бих искала да кажа тук и все в контекста на подкрепа на дебата и на идеята за специализиран съд, че за мое голямо съжаление участието на самите магистрати днес в този дебат не ме задоволи като възможност да защитят идеята си за наличието на специализиран съд, макар че от всички тях аз чух принцип-

на подкрепа да създадем такъв съд и да функционират такива специализирани съдилища. Това за мен е доста тревожно, защото основно опира до въпроса за стабилния и задълбочен професионализъм не само тогава, когато решаваш папките с делата, а тогава, когато самата съдебна система трябва да защити идеите за нещо, за което тя държи, и нещо, за което тя се бори. Нещо, което аз констатирам като дефицит и в рамките на Висшия съдебен съвет като върховен представляващ орган на съдебната система. И моите усилия от 8 месеца насам са именно в тази насока – да направим този върховен орган на съдебната система да заработи задълбочено, професионално, да генерира идеи, да може да ги защитава наистина професионално и задълбочено, което ще има много висок обещаващ ефект у всички останали магистрати в страната. Не може на такъв форум и на такъв дебат ние да кажем с две думи – подкрепяме идеята за специализирани съдилища. Тук очаквах друг тип участие от магистратите от страната за защита на тази идея. И се надявам, че те ще продължат да участват в дискусиата и ще могат задълбочено и професионално да кажат защо искат да има специализиран съд, какво очакват от този специализиран съд. Разбира се, очаквах от магистратите да чуя следното нещо. Искам да чуя каква ще бъде същността, какъв ще бъде статутът на този специализиран съд във вашите представи. Какъв да бъде този съд? Това е важно. Важни са, разбира се, и процедурите, по които той ще работи. Но е важно, за да имат гаранция гражданите в нашата държава, те да чуят какъв специализиран съд искаме. Искаме специализиран съд срещу организираната престъпност. Искаме специализиран съд срещу корупцията. Искаме специализиран съд срещу организираната престъпност и корупцията, с какви текстове от Наказателния кодекс – точни, ясни и конкретни, трябва да работи този съд, ще има ли извънредни процедури в рамките на специализираните съдилища, или няма да има. Тук чух някои неща, по които имам бележки. Как ще бъде структуриран този съд. Направиха се предложения и се коментираха в нашето представяне добри неща за специализацията на съда в определени области.

В дебата от магистрати чух, че би могло да се предвиди специализираният съд да бъде компетентен по отношение на определени категории субекти. За информация на гражданите и на българското общество аз искам да кажа, уважаеми колеги, че министърът на правосъдието няма да подкрепи такава идея за специализация на съда по субекти. Защото това ще създаде съмнение и ще опорочи отличната идея, която г-н Анастасов представи, за създаването на специализиран съд в рамките на определени области. Казвате – и сега Градският съд има компетентност по определени субекти. Да, има, обаче Градският съд е в системата на общите съдилища по българския съдоустройствен план, който е посочен и в Конституцията, и в Закона за съдебната власт. Това е едно от нещата, по които аз бих искала да продължи дебата.

Друга насока, в която дебатът трябва да бъде продължен, е желанието ми да бъде създаден специализиран съд и аз мисля, че ние ще го направим, е да помислим за някои детайли от процедурата – участие или неучастие на всички или на някои участници в наказателния процес при воденето на делата в тези специализирани съдилища. Това е много важно и също трябва да се дебатира. И тук магистратите и Висшият съдебен съвет трябва да бъдат активни и да участват професионално в дебата, както разбирам, в подкрепа на идеята. Защото, повтарям още веднъж, че в основата на професионализма в съдебната система лежи принципът за специализация и той трябва да се разпростре както в рамките на досъдебното производство и в структурите, които работят и са ангажирани там, така и в самите съдебни структури.

Уважаеми колеги,

Ваши превъзходителства,

Аз в обобщение искам да кажа следното. Министерството на правосъдието работи заедно с колегите от парламентарната група за осъществяване стъпка по стъпка на всички важни и значими идеи, които ние посочихме, и на сайта на Министерството на правосъдието е Стратегията за продължаване на реформата в съдебната система. От друга страна, в Министерството на правосъдието работим и сме на финала по измененията в Закона за съдебната власт, част от които разпоредби ще бъдат и разпоредбите за създаване на специализирани структури в съдебната система и по-точно в съда. Разпределили сме си работата, защото измененията в Закона за съдебната власт са амбициозни. Те са пространни и искат много внимателен професионален поглед.

В отговор на това, което каза г-н Костов – в тези изменения, които ние ще предложим много скоро, може би когато разгледаме пространната Стратегия за продължаване на съдебната реформа – на 17 май, ние ще дебатираме и върху всички тези мерки и приоритети, които сме заложили за изменение в Закона за съдебната власт, които ще гарантират, че в тези специализирани съдебни структури ще се избират добри професионалисти, способни да отстояват своята независимост и личното и професионалното си достойнство и ще бъдат в състояние да гарантират авторитета на съдебната система. Т.е. стабилност на държавността в страната и добър имидж на страната ни най-сетне като пълноправни членове на Европейския съюз.

На този етап това е коментарът на министъра на правосъдието и на моя екип. Очаквам задълбочен професионален коментар от магистратските среди и продължаване на този диалог, който ми се струва, че днес започна добре, започна успешно. Благодаря на колегите затова, че го организираха. Продължаваме напред с още кръгли маси и още беседвания по въпроси, които са важни за съдебната система.

Искра Фидосова:

Благодаря на министър Попова. Има думата г-н Цветанов, вицепремиер и министър на вътрешните работи.

Цветан Цветанов:

Добър ден и от мен на всички представители на съдебната система, на уважаемите депутати и Ваши превъзходителства.

В началото, г-н Костов, и аз не съм съгласен с начина, по който бяха подредени изказващите се, защото имах желанието да се изкажа по-рано, но се оказа, че ще бъде последен.

Това, което е много важно, и това, което не чухме днес.

Защо обсъждаме възможността за създаване на специализиран съд?

Защо днес обсъждаме „за“ и „против“, но не обсъждаме защо ние го разглеждаме въобще като тема. Това е благодарение на функционирането и срастването на политическата класа с организираната престъпност през последните 20 години.

Уважаеми господа и дами,

Няма защо да си зариваме главата в пясъка и да не казваме нещата, както са. Ако имахме ефективно разследване, ако имахме ефективно правораздаване, може би днес нямаше да имаме тези критики както от обществото, така и от Европейската комисия, и нямаше да е необходимо да дискутираме възможни хипотези за създаването на специализиран съд.

Това, което е удовлетворително, е, че никой не изразяваше тезата си за извънредни съдилища, което, естествено, ще противоречи на Конституцията.

Това, което обаче чухме като защитна реакция от представителите на неправителствения сектор и от представителите на една политическа сила или сдружение, е съвсем обосновано. Защо? Защото, ако се върнем в годините назад и видим промените за „Ванко 1“, един от инициаторите е г-жа Татяна Дончева.

Татяна Дончева:

Извинявайте много, това е абсолютна лъжа и спекулация. Ние се намираме в сградата, където можете да си направите справка. Нито съм инициатор, нито съм вносител, нито съм изработвала. Тук можете да си направите справка.

Цветан Цветанов:

Това, което искам да кажа на уважаваната г-жа Иванка Иванова от „Отворено общество“. Вие дадохте за пример „Опицвет“. Изключително добър пример. Но се надявах, че вие ще си направите и изводите и ще си направите анализа кои са участвали там. Едно от основните лица беше Николай Велков. Николай Велков е човекът, който беше попаднал в полезрението и е още в по-

лезрението на разследването за така наречения „Октопод“ и ръководител Алексей Петров. Само да ви кажа, че уважаваният г-н Николай Велков е представител на едно сдружение, като част от него е „Алианс за правно взаимодействие“. Участва заедно с Иван Димов, бивш представител на Висшия съдебен съвет. Също така и Сашо Пенков, юридически съветник на президента. Те участват активно в така наречените възможности по оперативните програми за административен капацитет. Ето, това е връзката и взаимодействието между хора и лица, които искат да няма промяна в съдебната система, и влиянието, което имат чрез облъчването на определени структури дори от неправителствения сектор.

Разберете, че всичко това, което прави МВР съвместно с прокуратурата, е труд и пари на българския данькоплатец. За да можем да имаме по-малко разходи за правоохранителната система, ако имахме добро правораздаване през последните 20 години.

Понеже говорим тук за г-н Велков, това е човекът, който със специалните разузнавателни средства от килията и където се визираще определен висш магистрат, който също представляваше съдебната система. Точно затова бяхме принудени в съвместните ни действия с прокуратурата специалното разузнавателно средство, което беше прилагано към съдията Сантиров, да бъде приложено не от Апелативния съд – София, а да бъде от друг съд в страната.

Уважаеми дами и господа,

С това, което казва г-жа Маргарита Попова, съм абсолютно съгласен. Тези специализирани съдилища трябва да бъдат само и единствено за отличници, но и за хора, които не са обременени и не са обвързани с всичко това, което наблюдаваме през последните 20 години. Защото когато имаме обективния критерий, когато заложим освен на отличници, но и на хора, които имат своя професионална и етична подготовка – да не са обвързани и да не са зависими от организираната престъпност. В противен случай, както беше казано, цената на тези, които ще участват, ще влязат в схемата на Красьо Черния, и цената ще им бъде много по-висока от тази, която е за всички тези назначения, които бяха през последните няколко месеца, и това, което наблюдаваме в последните кадрови назначения.

Нека когато говорим за реални неща, които трябва да се случат в държавата, много е хубаво, когато имаш ораторски способности. Много е хубаво, когато си участвал активно в законодателството през последните 20 години. Но самият факт, че ние днес берем плодовете на една импотентна съдебна система, аз мога да ви кажа, че ако не променим нещата и няма съдебна воля за тази промяна, всичко това, което правим днес, е безсмислено. Аз ви уверявам, че това означава, че някой се стреми да запази статуквото. Държавата днес се нуждае повече от всякога да превъртим рубикона. Не го ли превъртим, това остава като наследство за нашите деца. Аз не искам децата на България да излизат от страната. И

точно тук е мястото българският парламент да направи тази политическа воля, която видяхме, че има подкрепа както от ГЕРБ, така и от „Атака“ и Синята коалиция, за което истински поздравления за това, което има като желание да бъде направено.

Съжалявам, че колегите от БСП в лицето на Янаки Стоилов, избран многократно за депутат, многократно участвал във всички законодателни комисии, не видяхме нищо, което да бъде критично към миналото. А в момента една идея, която се предлага на обсъждане, веднага искаме да бъде бламирана.

Съжалявам, че г-жа Доковска не е тук. Защото все пак, когато излагаш обратна теза, трябва от уважение към всички присъстващи да останеш докрай и да изпиеш чашата на истината. Защото в противен случай всичко останало е само див популизъм и никаква реална промяна на това, което трябва да направим.

Разберете, че това, което направихме през последните няколко месеца, в МВР и в прокуратурата също има корупция. Също има хора, които са свързани с организираната престъпност, и ние не го крием. Ние знаем, че е факт. Но ние създадохме екипната работа на малки екипи от отличници и на хора, които не са съпричастни, не са свързани с организираната престъпност. Затова и резултатите са налице.

Защото мога да ви кажа, че по „Наглите“ за едно от отвличанията щяхме да бъдем с нулев резултат, ако бяхме променили концепцията, и работиха само 11 човека – 11 служители от МВР, ДАНС и прокуратурата. Това бяха хората, които изнесоха целия товар и направиха тази брилянтна операция. Надявам се, че съдът ще приеме за основателни всички тези доказателства, които са събрали, и да отсъди по вътрешно убеждение за виновността на всеки един от тези, които в момента са задържани, и ще върви това дело.

Защото аз съм убеден, че ако имяхме нормално правораздаване, може би нямаше дълги години в доклада на Европейската комисия да се визираща случаят на ОЛАФ за Марио Николов и Людмил Стойков. Те се визираща, защото имаше политическа обвързаност. Защото всички знаеха през годините кой, какво и как е финансирал и спонсорирали определени политически представители на политическите партии в страната.

Аз искам тук да благодаря сърдечно и за пореден път да заявя – прокуратурата няма да минава в изпълнителната власт. Прокуратурата обаче, когато работи съвместно с Министерството на вътрешните работи, с ДАНС, резултатите са видни и те са очаквани, когато има такъв синхрон и доверие на работа. Надявам се, че в съдебната система – поздравление за всички тези съдии, които се изказаха в подкрепа на създаването на специализиран съд, защото това е необходимост поради забатачването и бягането от персонализирането и отговорността за носенето на всички тези осъдителни присъди.

Защото, ако имамхе осъдителни присъди (тук мога да кажа за Цукровски), е добре, когато говорите, че няма доказателства и разследването е слабо, Цукровски получава 10-годишна ефективна присъда на първа и втора инстанция. Във Върховния касационен съд той бива оправдан.

Това, което беше казано за „Опицвет“, първа и втора инстанция осъдителни присъди. Върховният касационен съд обаче оправдава.

Разберете, че няма как ние да променяме или да са станали по-маловажни доказателствата, които са били, за ефективните присъди, които са били на първа и втора инстанция. Но има други аргументи, други мотиви да не бъдат приети.

И това упорстване, което беше на всички политически партии, и по-специално БСП и ДПС, и напускането и неприемането на промените в НК и НПК, аз смятам, че това беше ясен знак за запазване и нежеланието за промяната на статуквото, което е в държавата в последните 20 години. Защо? Защото бях на една среща, на която присъстваха немският посланик, министърът на вътрешните работи на Бавария и г-жа Плулчиева. Тя лично демонстрира политическа воля и прие за много добри законодателните промени в НК и НПК, които ще бъдат подкрепени от нейната политическа партия. Това, което казах на немския посланик и на министъра на вътрешните работи на Бавария – нека да изчакаме резултатите и ще ви изпратя протоколите. Не се наложи да изпращам протоколи, защото видяхте, че те напуснаха много ентузиазирани и много обединени, поради това, че не искат и не желаят да има реална промяна и да има уважение в държавата.

Държавата, разберете, трябва да бъде по-силна от организираната престъпност. Всичко това, което правим, е само и единствено възможно със законодателните промени, които трябва да приеме българският парламент.

И това, което мога да кажа, защото бяха дадени подобни тези, че в момента МВР и прокуратурата са уважавали и са потиснали организираната престъпност, защото определени лица са вътре с постоянна мярка задържане под стража, това е благодарение на съвместната работа и доброто събиране на доказателства. Но тук е моментът да споменем докога ще продължи това. Защото, ако съдът, който наблюдаваме 20 години, е обвързан с определени кръгове и хора, надали ще имаме тази ефективност, която днес не наблюдаваме като развитие на организираната престъпност.

В България има възможност днес, след 20 години преход, да затворим тази страница. Защото аз не искам адвокатите на „Мултригруп“ да определят бъдещето на страната. Не искам адвокатите, които защитават интересите на организираната престъпност, те да защитават страната. Защото те не защитават страната, а те защитават само и единствено лични, конюнктурни интереси. Аз

искам държавата да се променя, както може би всички или голямата част от тук присъстващите искат.

Благодаря сърдечно на главния прокурор, защото без неговата подкрепа всичко това, което направиха МВР и ДАНС, нямаше да бъде ефективно.

Благодаря на тези съдебни състави, които се съобразяват с реалностите и даденостите на държавата, че тя трябва да бъде променена.

Благодаря на всички, които днес участват в обсъждането на тази кръгла маса. Надявам се, че това е началото за нещо, което е важно за държавата, и естествено, че то ще бъде взето предвид – всички тези дискусии и дебати, които ще продължат да се водят при приемането на подробни текстове за специализиран съд. Благодаря.

Искра Фидосова:

Благодаря, г-н Цветанов.

Съгласно обявения в началото на днешната кръгла маса регламент ще дадем възможност на тези, които желаят, от представителите на Дипломатическия корпус, да се изкажат по тази тема, да го направят. Такова желание за изказване заяви г-н Хорхе Фуентес, посланик на Испания.

Г-н Фуентес, заповядайте.

Хорхе Фуентес:

Много Ви благодаря, г-жо Председател.

Искам да ви кажа, че много се колебах дали да взема думата. Имам си съображения за това. Но давам си сметка, че обсъжданият въпрос, свързан с вътрешната политика и дебата за вътрешната политика, що се отнася до нашето задължение, ние приемаме да уважаваме дебатите, свързани с въпросите на вътрешната политика. Имах колебание, защото заместник министър-председателят току-що говори и каза, че той е последният, който говори на нашата кръгла маса, но се оказа, че се даде възможност и на нас, дипломатите, да вземем думата.

Днес много от дипломатите, посланиците на държавите-членки присъстват на тази кръгла маса. Виждам, че има добро представителство и на Съединените щати. Ние се убедихме в изключителната важност на този дебат. Искам да благодаря, че ни поканихте да участваме.

Разбира се, тази борба е свързана тясно с ученическия въпрос за това дали е нужно в България да се създаде специализиран съд – да се създаде специален или специализиран съд, бяха употребени и двата термина.

Моята страна бе цитирана неколкратно като една от малкото държави-членки, в която е уредено в Конституцията функционирането на такива съдилища. Те функционират в пълно съответствие с разпоредбите на Конституцията и са ефективни.

Другото, което искам да кажа, е че Европейският съюз е особено загрижен за следното, а именно реформите в съдебната система, свързани с борбата срещу корупцията и организираната престъпност.

Искам специално да благодаря на министъра и заместник министър-председател г-н Цветанов и на г-жа Попова, министър на правосъдието, тъй като това са особено сложни явления. Едва ли е нужно да подчертая, че може да разчитате на подкрепа от нашата страна, на подкрепа от страна на Европейския съюз. Ние нееднократно сме давали подкрепата си и ще продължим да ви оказваме съдействие, докато вие следвате правилната посока, която сте поели.

Едва ли е нужно да казвам, че вие сте сред политиците, които се ползват с най-висока степен на доверие сред обществеността в България. Това е изключително важно. Много е важно да продължите осъществяването на реформите в съдебната система – провеждането на реформите, свързани с НК и НПК, и също така други законодателни промени, които са необходими.

Аз ще приключа моята мисия в България, но България се нуждае от сериозни антикорупционни механизми, за да може като държава-членка на Европейския съюз да се възползва от съществените финансови средства, които ѝ се предоставят от Европейския съюз.

Желая ви късмет във вашите важни начинания.

Искра Фидосова:

Благодаря на г-н Фуентес. Има думата Нейно превъзходителство Съюзън Сатън, заместник-посланик на Съединените американски щати. Заповядайте, г-жо Сатън.

Сюзън Сатън:

Много ви благодаря.

За съжаление нашият посланик не можа да остане до края на кръглата маса. Но г-н посланикът настояваше да изразим силната си подкрепа за полагащите от Народното събрание и от правителството усилия за справянето с тези толкова съществени проблеми.

Като слушах този продължителен дебат, възникнаха няколко въпроса.

На първо място, подкрепям широкото обществено обсъждане на тази тема. Има множество заинтересовани страни, които могат да допринесат за това да постигне желания успех започнатият процес. Тези от нас, които присъстваме на кръглата маса, сме тук, тъй като сме поели ангажимента за това в България да се осъществи тази толкова трудна задача. Има широка подкрепа за тези толкова важни реформи в страната.

Що се отнася до магистратите, правителството и други представители, останах с впечатление, че силно се подкрепя функционирането на специализирани структури. Дали ще бъдат специализирани съдилища, или специализира-

ни отделения, това е технически въпрос. Важното е да не изразходваме цялата си енергия в дебата. По-скоро трябва да се стремим към единодушие, към съгласуваност, за да можем да действваме бързо в противовес на организираната престъпност.

Искам да се присъединя към коментарите, направени от испанския посланик, във връзка с реформата в съдебната система. Независимо от решението, което ще вземете във връзка със специализираните съдилища, остава следният въпрос. Съдът ще бъде така добър, както са магистратите, действащи в него. Има толкова много висококвалифицирани професионалисти сред магистратите, толкова много честни магистрати. Наистина са много малък брой магистратите, създали проблеми за имиджа, за облика на магистратурата в България като цяло.

Убедени сме, че независимо от решението, което ще вземете по техническия въпрос, гражданите в тази страна се надяват да могат да разчитат на надеждни съдилища, на съдилища, на които да имат доверие. Независимо какво ще е техническото решение, важно е да има единодушие. Ние от наша страна ще ви поддържаме, ще ви оказваме подкрепа в усилията. Благодаря ви.

Искра Фидосова:

Благодаря Ви, г-жо Сатън.

Уважаеми дами и господа,

С това последно приключваме днешното събиране на тема: „Необходими законодателни промени за противодействие на организираната престъпност и корупцията“.

Искам да благодаря на всички за днешното участие.

В добавка само ще кажа, както каза и г-жа Попова в своето изявление, че това е една от стъпките, не е единствената, и едно от първите обсъждания по темата „Продължаване на съдебната реформа“. Очакваме сериозно участие и в следващия дебат, който ще се проведе на 17 май тук, в парламента, както обяви министърът на правосъдието г-жа Попова.

Ще очакваме от вас в близките седмици мнения и предложения по така представената от нас тема за обсъждане, след което ще пристъпим към представяне на конкретни законодателни текстове, касаещи създаването на специализиран наказателен съд.

Благодаря на всички. Приятен ден.